

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Küçük Prens

Yazarın özgün çizimleriyle

Fransızca aslından çeviren: ONUR TUNÇ

YUVA YAYINLARI

Küçük Prens

Fransızca aslından çeviren:
Onur Tunç

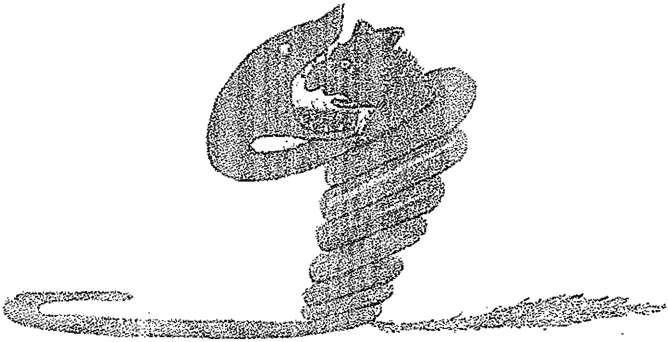
LÉON WERTH'E...

Bu kitabı koskoca bir adama adadığım için çocuklardan özür diliyorum. Ama bunun için önemli bir gerekçem var: Bu adam benim dünyada tanıdığım en iyi dost. Bir gerekçem daha var: Bu adam her şeyden anlıyor, çocuklara yazılmış kitaplardan bile! Üçüncü gerekçem de şu: Bu adam şu an aç ve soğuktan titreyerek Fransa'da yaşıyor. Avutulmaya fazlasıyla ihtiyacı var. Yine de bütün bu anlattıklarımı yeterli görmediyseniz, ben de bu kitabı onun bir zamanki çocukluğuna adarım. İçlerinden pek azı hatırlıyor olsa da bütün koca adamlar bir zamanlar çocuktu.

O hâlde ithafımı şöyle düzeltiyorum:

LÉON WERTH'İN
BİR ZAMANKİ ÇOCUKLUĞUNA...

I

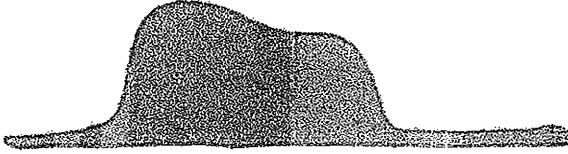

Bir keresinde, henüz daha altı yaşındayken, balta girmemiş ormanları anlatan "YAŞANMIŞ ÖYKÜLER" adlı bir kitapta, olağanüstü bir resim görmüştüm. Avını yutan bir boa yılanının resmiydi bu. Resmi yukarıya çizdim.

Kitapta şöyle deniyordu: "Boa yılanları avlarını bütün olarak, çiğnemeden yutarlar. Daha sonra hareketsiz kalır ve altı ay süren sindirimleri boyunca uyurlar."

Balta girmemiş ormanlar üzerine epey kafa yordum bunları okuyunca. Sonra da biraz çaba ve renkli bir kalemin

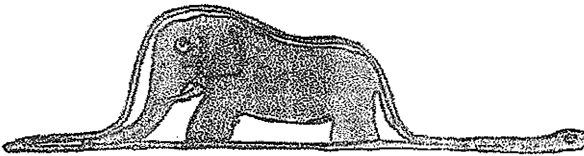
yardımıyla ilk resmimi yapmayı başardım. İşte 1 numaralı resmim şunun gibi bir şeydi:

Yaptığım şaheseri hemen büyüklere gösterdim ve resmimin onları korkutup korkutmadığını sordum.

"Korkmak mı?" dediler. "Şapkadan mı?"

İyi de şapka resmi çizmemiştim ki ben. Fil yutmuş bir boa yılanının resmiydi bu. Bunun üzerine büyükler rahatlıkla anlayabilsinler diye fil yutmuş boa yılanını bu sefer de içini göstererek çizdim. Şu büyüklere her şeyi tek tek açıklamanız gerekir. 2 numaralı resmim de şöyle oldu:

Büyükler bu kez de boa yılanının içten ve dıştan görünümleriyle ilgili resimleri bir yana bırakıp, coğrafya, tarih, aritmetik ve dil bilgisiyle ilgilenmemi öğütlediler. Böylece daha altı yaşındayken büyük bir ressam olma fırsatını kaçırmış oldum. 1 ve 2 numaralı resimlerimin başarısızlığı fazla-

sıyla hevesimi kırmıştı. Büyükler hiçbir şeyi kendi başlarına anlayamıyorlar. Sürekli onlara bir şeyleri açıklamak da çocuklar için fazlasıyla sıkıcı bir iş.

Bu nedenle ben de kendime farklı bir meslek seçtim ve uçakları uçurmayı öğrendim. Dünyanın her yerinde biraz uçtum. Bu sırada coğrafya da çok işime yaradı. Bir bakışta Çin'i Arizona'dan ayırt edebilirim. Eğer geceleyin yönünüzü kaybetmişseniz, bu tür bilgiler çok işe yarar.

Hayatım boyunca bir sürü ciddi insanla ilişkim oldu. Yetişkinlerle epey zaman geçirdim. Çok yakından tanıma fırsatım oldu onları. Ama yine de onlar hakkındaki düşüncelerimde pek bir değişiklik olmadı.

Biraz zekâ parıltısı olan birine rastladığımda, yanımdan hiç ayırmadığım 1 numaralı resmi çıkarıp hemen deneyimi yapıyordum, bakalım göründüğü kadar zeki mi diye. Ne yazık ki aldığım yanıt hep aynıydı:

"Şapka."

Bu durumda ben de onlara ne boa yılanlarından, ne balta girmemiş ormanlardan, ne de yıldızlardan söz ediyordum. Hemen lafı onların düzeyine çekip, briçten, golften, siyasetten ve kravatlardan falan bahsediyordum. Böylece onlar da akıllı birisiyle tanıştıkları için fazlasıyla mutlu oluyorlardı.

II

İşte bu yüzden altı yıl önce Büyük Sahra Çölü'nde uçağımla bir kaza yapana dek kimseyle gerçek anlamda sohbet etmeden yapayalnız yaşadım. Motorun bir parçası kırılmıştı. Yanımda, bırakın teknisyeni bir tane yolcu bile olmadığından, bu zorlu tamir işine tek başıma girişmiştim. Bu, benim için bir ölüm kalım meselesiydi. Yanımdaysa sadece sekiz günlük suyum kalmıştı.

İlk akşam en yakın yerleşim yerinden bin mil uzakta, kumda uyudum. Okyanusun orta yerinde salıyla sürüklenen bir denizciden bile çok daha yalnızdım. Dolayısıyla gün doğarken incecik, tuhaf bir ses beni uyandırdığında yaşadığım şaşkınlığı tahmin edersiniz sanırım.

Tuhaf ses, "Lütfen," diyordu, "bana bir koyun çizin!"

"Ne?"

"Bana bir koyun çizin!"

Yattığım yerden ayağa fırladım. Beynimden vurulmuş

gibiydim. Tekrar tekrar gözlerimi ovuşturdum. Sağa sola bakındım. Karşımda ciddi bakışlarla beni süzen, küçücük ve gördüğüm hiç kimselere benzemeyen biri duruyordu.

İŞTE SONRADAN YAPMAYI BAŞARDIĞIM EN GÜZEL RESMİ BU.

Hiç kuşkusuz yaptığım resim, gerçeği kadar sevimli değil. Ama bu benim suçum olamaz. Daha altı yaşındayken büyükler, ressam olma hevesimi kırdıklarından, boa yılanının içten ve dıştan görünümleri dışında pek bir şey çizmeyi öğrenememiştim.

Şaşkınlıktan gözlerimi fal taşı gibi açmış, karşımda duran bu kişiye bakıyordum. Dikkatinizi çekerim, en yakın yerleşim yerinden tam bin mil uzaktaydım. Oysa bu küçük adam hiç de çölde yolunu kaybetmiş, yorgunluktan, açlıktan, susuzluktan ya da korkudan ölecekmiş gibi durmuyordu. En yakın yerleşim yerinden bin mil uzakta, çölün ortasında kaybolmuş biri gibi de görünmüyordu. En sonunda kendimi toparlayıp konuşmayı başardım.

"Ama sen... sen burada ne yapıyorsun?"

Son derece ciddi bir biçimde ama kısık bir sesle sözlerini yineledi:

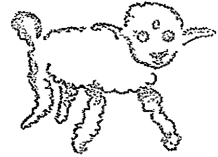
"Lütfen, bana bir koyun çizin!"

Bir şeyin fazlasıyla etkisi altında kalınca söyleneni yapmamazlık edemiyorsunuz. En yakın yerleşim yerinden bin mil uzakta ve ölüm tehlikesi altındayken bana da çok saçma görünmesine rağmen, cebimden bir kâğıt ve dolmakalem çıkardım. Tam o an aklıma yıllarımı sadece coğrafya, tarih, aritmetik ve dil bilgisine harcadığım geldi. Biraz da kızgınlıkla ona resim yapmayı bilmediğimi söyledim.

"Önemli değil," dedi. "Bana bir koyun çizin."

Daha önce koyun resmi çizmediğim için ona çizmeyi becerebildiğim yalnızca iki resimden birisini, boa yılanının dıştan görünüşünü yeniden çizdim. Küçük adamın bana verdiği yanıtı duyunca şaşkınlıktan sersemlemiştim:

"Hayır! Hayır! Fil yutmuş bir boa yılanının resmini istemiyorum. Boa yılanı çok tehlikeli, fil ise çok büyük. Yaşadığım yerde her şey çok küçüktür. Benim bir koyuna ihtiyacım var. Bana bir koyun çizin."

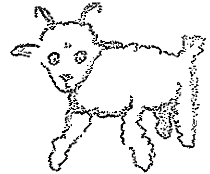

Sonunda istediği resmi çizdim.

Resme dikkatli bir biçimde baktı. Sonra konuştu:

"Hayır! Bu koyun çok çelimsiz. Başka bir tane çizin."

Çizdim:

Küçük dostum hoşgörülü ve nazik bir gülümsemeyle, "Siz de pekâlâ görüyorsunuz ki..." dedi, "bu, bir koyun değil, bir koç. Bakın, boynuzları da var."

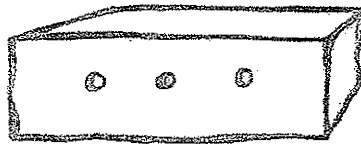
Bunun üzerine resmi yeniden çizdim.

Ancak tıpkı öncekiler gibi bunu da beğenmedi.

"Bu da çok yaşlı. Ben uzun süre yaşayacak bir koyun istiyorum."

Bir an önce uçağın motorunu sökmeye koyulmak istediğimden sabrım taşmaya başlamıştı. Hemen aşağıdaki resmi çiziverdim.

Ardından da bir açıklama yaptım:

"İşte sana bir sandık. İstediğin koyun da onun içinde."

Genç yargıcımın yüzünün ışıldadığını görmek beni inanılmaz şaşırtmıştı:

"Bu, tam da istediğim gibi oldu! Sizce bu koyun çok fazla ot ister mi?"

"Neden soruyorsun?"

"Çünkü yaşadığım yer çok küçük..."

"Onun için yeterli olacaktır. Zaten sana çok küçük bir koyun çizdim."

Başını resme doğru eğdi.

"O kadar da küçük değil... Bakın! Uyudu bile..."

Küçük Prens ile işte böyle tanışmıştım.

Küçük Prens'in nereden geldiğini anlamam epey zamanımı aldı. Bana sürekli sorular soruyordu ama benim sorularımı duymuyor gibiydi. Ağzından rastgele çıkan kelimeler, yavaş yavaş her şeyi anlamamı sağladı. Uçağımı fark eder etmez –uçağımı size çizemem, bu benim boyumu fazlasıyla aşar– hemen bana sordu:

"Bu şey nedir?"

"O bir şey değil. Uçuyor. Yani bir uçak. Benim uçağım."

Küçük Prens'in uçtuğumu öğrenmesinden gurur duymuştum doğrusu.

"Ne?" diye haykırdı. "Gökten mi düştün yoksa sen?"

"Evet," dedim alçakgönüllü bir sesle.

Küçük Prens:

"Ah, çok tuhaf..."

Bu sözlerin ardından da kahkahalarla gülmeye başladı. Bundan rahatsız olmuştum. Yaşadığım talihsizliklerin ciddi-

ye alınmasını istiyordum.

Küçük Prens bir süre güldükten sonra, "Demek sen de gökyüzünden geliyorsun! Peki, hangi gezegendensin?" dedi.

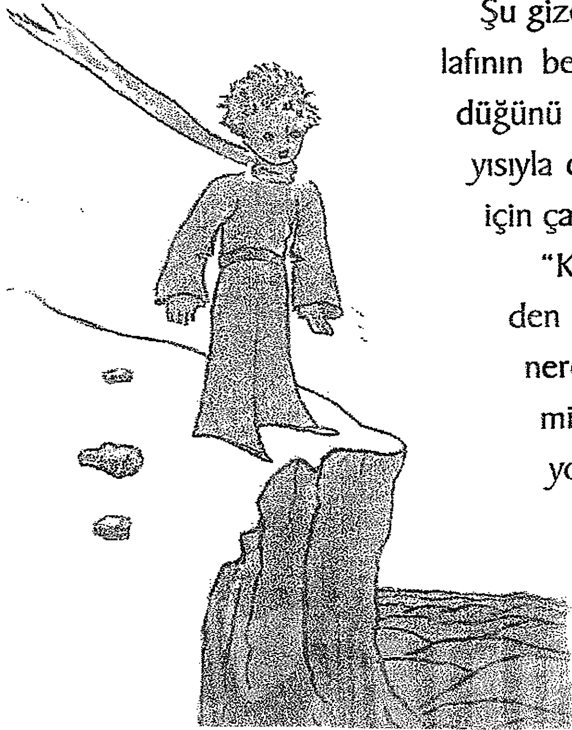
Bu sözleriyle varlığına ilişkin gizem perdesi bir anda aralandı. Hemen sordum:

"Öyleyse sen başka bir gezegenden geliyorsun?"

Bana yine yanıt vermedi. Uçağıma bakarken yavaşça başını kaldırdı:

"Doğrusu bununla çok uzaklardan gelmiş olamazsın..."

Sonra uzun uzun rüyalara daldı. Sonra cebinden koyun resmimi çıkarıp dalgın dalgın hazinesine bakmaya başladı.

Şu gizemli "başka gezegenler" lafının beni ne kadar düşündürdüğünü tahmin edersiniz. Dolayısıyla daha fazla bilgi edinmek için çabalamaya başladım:

"Küçük dostum, sen nereden geldin? 'Yaşadığın yer' neresi? Çizdiğim koyun resmini nereye götürmek istiyorsun?"

Sessizce biraz düşündükten sonra bana yanıt verdi:

"İyi ki de onu bana sandığıyla verdin. Koyunum geceleri onun içinde yatabilir."

"Elbette. Eğer uslu bir çocuk olursan gündüzleri onu bağlaman için sana bir ip verebilirim. Ayrıca ipi bağlaman için bir de kazık..."

Bu önerim Küçük Prens'i çok şaşırtmıştı:

"Bağlamak mı? Ne tuhaf bir düşünce!"

"Ama onu bağlamazsan, başını alıp gider ve kaybolur..."

Küçük dostum yeniden kahkaha atmaya başladı:

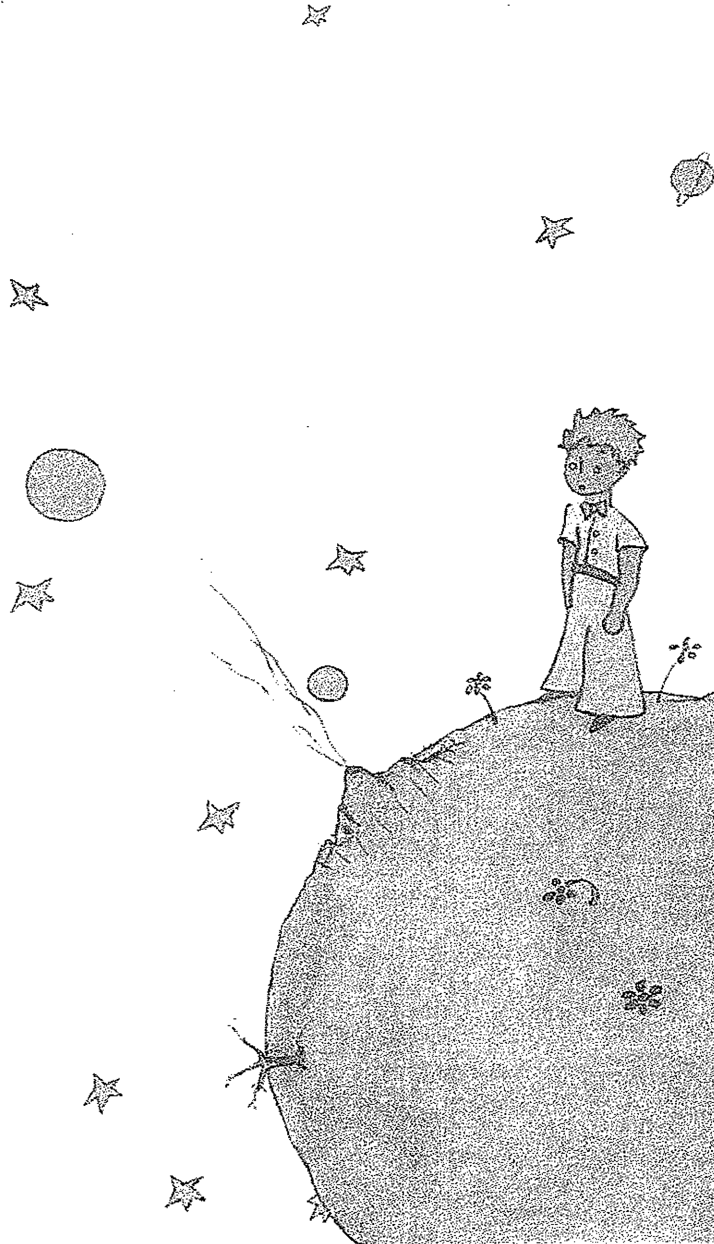
"Gider mi? Nereye gidebilir ki?"

"Nereye olursa! Burnunun dikine..."

Bunun üzerine, "Hiçbir şey olmaz. Yaşadığım yer öylesine küçük ki," dedi Küçük Prens ciddiyetle.

Ve sonra sesinde belli belirsiz bir üzüntüyle ekledi:

"Burnunun dikine gitse de orada hiç kimse fazla uzağa gidemez."

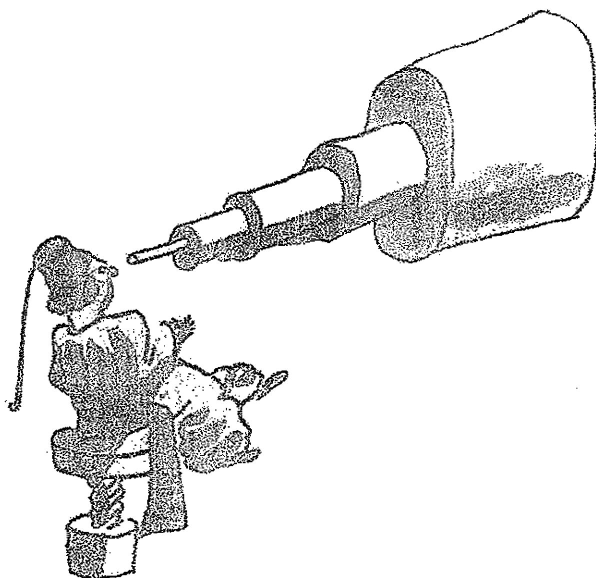
KÜÇÜK PRENS, ASTEROİD B-612'DE

IV

Böylece çok önemli bir şey daha öğrenmiştim: Küçük Prens'in üzerinde yaşadığı gezegen, ancak bir ev kadar büyük olabilirdi!

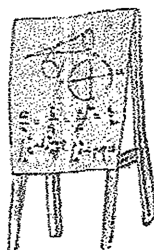
Bu beni fazla şaşırtmamıştı doğrusu. Dünya, Jüpiter, Mars, Venüs gibi isimleri verilmiş büyük gezegenlerin dışında, kimileri teleskopla bile görülemeyecek kadar küçük, yüzlerce gezegenin var olduğunu biliyordum. Bir gökbilimci bunlardan birini keşfettiğinde, ona ismin yerine geçecek bir numara verir. Örneğin, "Asteroid 325" der.

Küçük Prens'in geldiği gezegenin asteroid B-612 olduğuna inanmak için geçerli nedenlerim var. Bu asteroid, yalnızca bir kere, o da 1909 yılında, bir Türk gökbilimci tarafından teleskopla görülmüş...

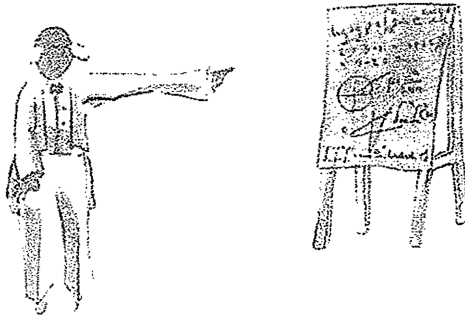

Bu Türk gökbilimci, buluşunu Uluslararası Gökbilim Kongre'sinde büyük bir gösteriyle sunmuş. Ancak üzerindeki kıyafetler nedeniyle hiç kimse ona inanmamış. Büyükler böyledir işte!

Ama B-612'nin şansına, bir Türk diktatör, karşı çıkanları ölüm cezasıyla tehdit ederek, halkına Avrupa tarzı giyimi dayatmış. Daha sonra o Türk gökbilimci, 1920 yılında bu kez çok şık bir kıyafetle gösterisini yeniden sunmuş. Bu kez herkes onun düşüncesini kabul etmiş!

Eğer asteroid B-612 hakkında size bu ayrıntıları verebiliyor ve onun numarası hakkında bu kadar emin konuşuyorsam, bunun nedeni büyüklerdir. Büyükler rakamlara bayılırlar. Onlara yeni bir arkadaşınızdan söz ettiğiniz zaman, size esas sormaları gereken soruları sormazlar. Mesela asla şunları merak etmezler: "Arkadaşının sesi nasıl? Hangi oyunları seviyor? Kelebek koleksiyonu var mı?" Onun yerine, "Arkadaşın kaç yaşında?" diye sorarlar. "Kaç kardeşi var? Kaç kilo? Babası ne kadar para kazanıyor?" Onu yalnızca bunlarla tanıyabileceklerini sanırlar. Eğer büyüklere, "Kırmızı tuğlalı güzel bir ev gördüm, pencerelerinde sardunyalar ve çatısında kumrular vardı..." derseniz, bu evi

bir türlü hayallerinde canlandıramazlar. Onlara şöyle demeniz gerekir: "Yüz bin franklık bir ev gördüm." O zaman şöyle haykırırlar: "Ah, ne kadar da güzel!"

Aynı şekilde onlara, "Küçük Prens'in sevimliliği, gülüşü ve sizden koyun çizmenizi istemesi, onun varlığının kanıtıdır. Birisi sizden koyun çizmenizi istiyorsa, bu onun var olduğunu kanıtlar," derseniz omuzlarını silkip size çocuk muamelesi yaparlar. Ancak onlara, geldiği gezegenin asteroid B-612 olduğunu söylerseniz size hemen inanır ve sıkıcı sorular sormayı bırakırlar. Büyükler böyledir işte. Onlardan çok şey beklememek gerek. Çocuklar, büyüklere karşı son derece hoşgörülü olmak zorundalar.

Kuşkusuz yaşamı kavrayan bizler için sayıların hiçbir önemi yok. Bu hikâyeyi anlatmaya, bir peri masalı anlatır gibi başlamak isterdim. Mesela şöyle demek hoşuma giderdi doğrusu:

"Bir zamanlar, kendisinden olsa olsa biraz büyük bir gezegende yaşayan küçük bir prens varmış ve bu küçük prens bir dosta ihtiyaç duyarmış..." Yaşamı kavrayanlar için çok daha gerçekçi bir giriş olurdu bu.

Doğrusu kimsenin kitabımı hafife alarak okumasını istemem. Bu anıları kâğıda dökmek için az acı çekmedim ben. Arkadaşımın koyunuyla birlikte çekip gitmesinin üzerinden altı yıl geçti. Onu burada betimlemeye çalışıyorsam bu, onu unutmamak içindir. İnsanın arkadaşını unutması çok üzücü

bir şey. Herkes gerçek bir arkadaşa sahip olamaz. Onu unutursam, rakamlardan başka hiçbir şeyle ilgilenmeyen büyükler gibi olurum. İşte bu yüzden bir kutu boyayla birkaç tane kurşun kalem satın aldım kendime. Altı yaşından bu yana bir boa yılanının içten ve dıştan görünümleri dışında bir şey çizmemiş birisinin, bu yaşta yeniden resim yapmaya başlaması güç bir iş doğrusu! Kuşkusuz resimleri elimden geldiğince asıllarına uygun çizmeye çalışacağım. Ancak ne kadar başarılı olurum bilemiyorum. Yaptığım bir resim güzel olurken, bir diğeri aslına hiç benzemiyor. Küçük Prens'in boyu konusunda da yanıldığım oluyor. Bir yerde uzun görünüyor, bir başka yerde kısa kalıyor... Giysisinin renginden de pek emin değilim. İyi kötü denemeler yapıyorum işte. Hatta çok daha önemli ayrıntılarda bile hatalar yapabilirim. Bunun için beni şimdiden affedin. Ama arkadaşım bana hiçbir zaman ayrıntılı açıklamalar yapmadı ki... Herhâlde beni de kendisi gibi sanıyordu. Ama ne yazık ki ben sandığa baktığımda içindeki koyunları göremiyorum. Belki bir parça yetişkinlere benziyorum. Belki de... Yaşlanıyorum.

V

Her geçen gün Küçük Prens'in gezegeni, oradan ayrılışı ve yaptığı yolculuk üzerine yeni bir şeyler öğreniyordum. Düşüncelerinin arasından rastgele, yavaş yavaş kopup geliyordu bu bilgiler. Baobap ağaçlarının başına gelenleri de üçüncü gün işte yine böyle öğrendim.

Bunun için koyuna bir teşekkür borçluyum, çünkü Küçük Prens ansızın büyük bir kaygıya kapılmış gibi koyunların çalıları yiyip yemediklerini sordu.

"Evet, yerler."

"Ah, buna sevindim."

Koyunların çalıları yemelerinin neden bu kadar önemli olduğunu anlamamıştım. Ancak Küçük Prens sözlerini sürdürdü:

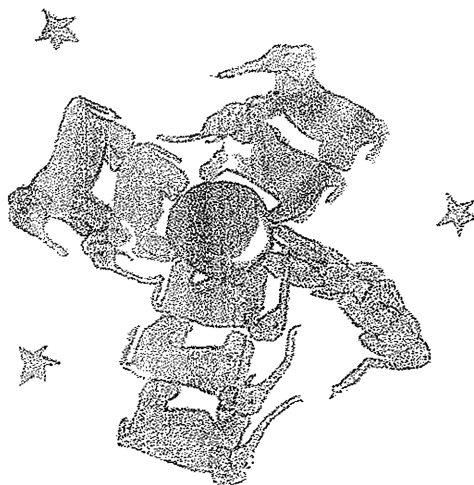
"O zaman baobap ağaçlarını da yerler mi?"

Baobap ağaçlarının çalı olmadıklarını, tam tersine kilise kadar büyük ağaçlar olduklarını ve hatta bir fil sürüsünün

bile tek bir baobap ağacını yiyip bitiremeyeceğini Küçük Prens'e anlattım.

Fil sürüsü düşüncesi Küçük Prens'i güldürmüştü:

"Filleri üst üste koymak gerekirdi."

Ancak sonra akıllıca ekledi:

"Bu kadar kocaman olmadan önce baobap ağaçları da küçük değiller miydi?"

"Kesinlikle öyle! İyi de neden koyunlarının küçük baobap ağaçlarını yemelerini istiyorsun?"

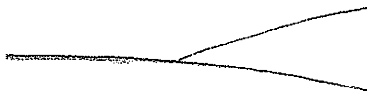
Küçük Prens bu soruma şöyle yanıt verdi: "Hadi ama!" Sanki her şey apaçık ortadaymış gibi. Dolayısıyla sorduğum sorunun yanıtını kendi başıma bulmak için epey kafa patlatmam gerekti.

En sonunda bütün gezegenlerde olduğu gibi Küçük

Prens'in gezegeninde de yararlı ve zararlı bitkiler olduğunu anladım. Dolayısıyla yararlı bitkilerin yararlı, zararlı bitkilerin ise zararlı tohumları varmış. Ancak bu tohumlar çıplak gözle görülemiyormuş. İçlerinden birisi uyanma arzusuna kapılana dek bu tohumlar toprağın derinliklerinde uyurlarmış. İşte o zaman küçük tohum şöyle bir gerinir ve ardından ürkekçe güneşe doğru narin, zararsız bir filiz sürermiş. Bu bir turp ya da gül filiziyse, istediği gibi büyümesine izin verilebilirmiş. Ancak söz konusu olan zararlı bir bitkiyse, onu tespit eder etmez hemen kökünden söküp atmak gerekiyormuş.

Ne yazık ki şu anda Küçük Prens'in gezegeninde kötü tohumlar varmış. Bunlar baobap ağacı tohumlarıymış. Gezegenin toprağı bunların istilası altındaymış. Eğer onu sökmekte geç kalırsanız, baobap ağacından kurtulmanız artık bir daha asla mümkün olmazmış. Gezegenin her yanını sarar, kökleriyle toprağı delik deşik edermiş. Hele bir de gezegen çok küçük ve baobap ağaçları da çok sayıdaysa gezegeni paramparça edebilirlermiş...

Daha sonra Küçük Prens bana, "Aslında bu, bir disiplin meselesi," demişti. "Sabah kendinize çekidüzen verdikten sonra, gezegeninize de aynı özenle çekidüzen vermeniz gerekiyor. Baobap ağaçları küçükken gül fidanlarına çok benzerler. Onları ayırt ettiğiniz anda hemen köklerinden söküp atmanız gerekiyor. Bu, sıkıcı ama aslında oldukça kolay bir iş."

Günün birinde Küçük Prens benden güzel bir resim çizmemi istedi; böylece yaşadığı yerdeki çocuklar da neyin ne olduğunu anlayabilirlermiş. "Eğer bir gün o çocuklar da yolculuğa çıkarlarsa, " dedi, "bu bilgiler işlerine yarar. Bazen bugünün işini yarına bırakmanın pek bir zararı olmaz.

Ancak söz konusu olan baobap ağaçlarıysa, bu durum her an bir felakete dönüşebilir. Tembel bir adamın yaşadığı bir gezegen biliyorum. Adam üç küçük çalıyı sökmeyi ihmal etmişti de..."

BAOBAP AĞAÇLARI

Bunun üzerine, Küçük Prens'in verdiği bilgiler doğrultusunda yaşadığı gezegenin bir resmini çizdim. Öyle öğüt verir gibi konuşmaktan hiç hoşlanmam. Ancak bu baobap tehlikesi o kadar az biliniyor ve bir gezegende mahsur kalan kimseler için o kadar büyük tehlikeler arz ediyor ki bir kereliğine kendi kuralımı çiğniyor ve "Aman çocuklar," diyorum, "baobaplara dikkat!"

Uzun süredir tıpkı benim gibi hiç farkında olmadan bu tehlikenin kıyısında dolaşan arkadaşlarımı uyarmak için bu resmi çizmeye çalıştım. Bu uyarının önemi büyük, dolayısıyla harcadığım zahmete değdiğine inanıyorum. Belki de şimdi soracaksınız: "Bu kitapta neden baobap ağaçlarının resmi kadar görkemli başka resimler yok?" Aslında bu sorunun yanıtı basit: "Başka harika resimler çizmeye çalıştım ama başaramadım. Sanırım bu konunun önem ve aciliyetinden olacak, baobapları çizerken çok daha fazla özen göstermiş olmalıyım."

VI

Ah Küçük Prens, senin o kısacık, hüzünlü yaşamını işte böyle yavaş yavaş anladım. Uzun zamandır tek eğlencen, güneşin ağır ağır batışını izlemekmiş. Bu yeni ayrıntıyı, dördüncü günün sabahında bana söylediklerinden anlamıştım. Sahi ne demiştin o sabah?

"Güneşin batışını izlemeye bayılırım. Hadi günbatımını izlemeye gidelim..."

"Bunun için beklemek gerek..."

"Neyi bekleyeceğiz?"

"Güneşin batmasını."

İlkin çok şaşırmış gibi göründün. Ardından da kendine güldün ve "Kendimi hep bizim oralarda sanıyorum," dedin.

Öyle ya. ABD'de öğlen olduğunda Fransa'da güneşin batmakta olduğunu herkes bilir. İnsan bir dakikada Fransa'ya gidebilse, günbatımını yakalayabilir. Ne yazık ki Fransa çok çok uzakta. Senin küçük gezegenindeyse, sandalyeni

birazcık kımıldatman yeterliydi. Böylece ne zaman istersen günbatımını seyredebilirdin.

"Bir günde tam kırk dört kere günbatımını izledim," demiştin bana.

Hemen ardından da eklemiştin:

"Biliyor musun... insan çok üzgün olduğunda günbatımını izlemeyi daha çok seviyor."

Bunun üzerine sordum:

"O, günbatımını kırk dört kez izlediğin gün çok mu üzgündün?"

Ancak Küçük Prens yanıt vermedi.

VII

Beşinci gün, her zamanki gibi yine o koyun sayesinde, Küçük Prens'in hayatının sırrını öğrendim. Durduk yere, sanki bir sorun üzerine uzun uzun düşündükten sonra kesin bir sonuca ulaşmış gibi ansızın sordu:

"Bir koyun çalıları yiyorsa, çiçekleri de yer mi?"

"Bir koyun bulduğu her şeyi yer."

"Dikenleri olan çiçekleri bile mi?"

"Evet. Dikenleri olan çiçekleri bile."

"Öyleyse dikenler neye yarar?"

Bilmiyordum. O esnada uçak motorunun fena hâlde sıkışmış bir cıvatasını gevşetmekle meşguldüm. Motordaki arızanın sandığımdan çok daha ciddi olduğunu anladığımdan beri oldukça endişeliydim. İçme suyum da bitmek üzere olduğundan aklıma kötü kötü şeyler geliyordu.

"Dikenler neye yarar?"

Küçük Prens, bir soru sordu mu cevabını almadan peşi-

ni bırakmıyordu. Benimse aklım o an cıvatada olduğundan gelişigüzel bir yanıt verdim:

"Dikenler hiçbir işe yaramaz, onlar sadece çiçeklerdeki kötülüğün belirtisidir!"

"Ah!"

Bir anlık sessizlikten sonra bir tür hınçla çıkıştı bana:

"Sana inanmıyorum! Çiçekler güçsüzdürler. Masumdurlar. Ellerinden geldiğince kendilerine güvenmeye çalışırlar. Dikenleriyle korkunç göründüklerine inanırlar."

Ona yanıt vermedim. O sırada kendi kendime söyleniyordum: "Eğer bu cıvata inat etmeye devam ederse, onu bir çekiç darbesiyle söküp çıkartacağım." Küçük Prens, yeniden düşüncelerimi böldü:

"Yani sen sanıyorsun ki çiçekler..."

"Ah, yeter! Hiçbir şey sanmıyorum! Sana öylesine yanıt verdim. Şu an ciddi işlerle meşgulüm!"

Şaşkın şaşkın yüzüme baktı:

"Demek ciddi işler ha!"

Elimde çekiç ve makine yağından simsiyah olmuş parmaklarımla, ona çok çirkin gelen bir nesnenin üzerine eğilmiş duruyordum, oysa gözlerini benden ayırmıyordu.

"Tıpkı büyükler gibi konuşuyorsun!"

Bu sözler beni utandırmıştı. Ama o gözünü kırpmadan devam etti:

"Her şeyi birbirine karıştırıyorsun... karman çorman edi-

yorsun!"

Gerçekten çok kızmıştı. Altın sarısı saçları rüzgârda uçuşuyordu:

"Bir gezegende yaşayan kırmızı suratlı bir adam tanıyorum. Hayatı boyunca hiç çiçek koklamamış. Hiçbir yıldıza bakmamış. Kimseleri sevmemiş. Sayıları toplamaktan başka hiçbir iş yapmamış... O da senin gibi bütün gün aynı şeyi tekrarlayıp duruyor: 'Ben ciddi bir adamım! Ben ciddi bir adamım!' Bunları derken gururla göğsü kabarıyor. Ama o bir insan değil, bir mantar!"

"Bir ne?"

"Bir mantar!"

Artık Küçük Prens'in sinirden beti benzi atmıştı:

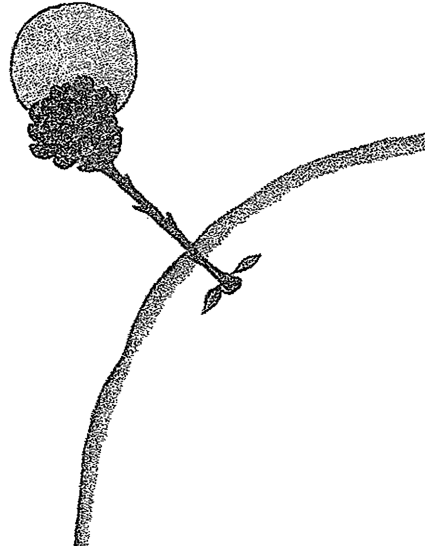
"Çiçeklerin milyonlarca yıldır dikenleri var. Yine de milyonlarca yıldır koyunlar çiçekleri yiyor. Ve sence çiçeklerin, hiçbir işe yaramayan dikenlerini büyütmek için neden bu kadar zahmete katlandıklarını anlamaya çalışmak ciddi bir iş değil, öyle mi? Koyunlarla çiçekler arasındaki bu mücadelenin hiçbir önemi yok mu? Bu, kırmızı suratlı şişko adamın hesaplamalarından daha ciddi ve daha önemli değil mi? Eğer dünyada eşi benzeri olmayan bir çiçeğin, benim gezegenim dışında hiçbir yerde yetişmeyeceğini ve bir sabah, ne olduğunu anlamaya bile fırsat kalmadan, küçük bir koyunun onu tek lokmada yok edebileceğini biliyorsam, bu önemsiz bir şey değildir!"

Yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuş bir hâlde devam etti:

"Eğer insan milyonlarca ve milyonlarca yıldızın içinde tek bir örneği bulunan bir çiçeği severse, o yıldızlara baktığında mutlu olur. Kendi kendine şöyle der: 'İşte benim çiçeğim bunlardan birinde...' Ama eğer koyun ansızın o çiçeği yerse, bütün yıldızların ışığı söner! Ama bunun senin için hiçbir önemi yok, öyle değil mi?"

Artık konuşamaz bir hâle gelmişti. Birden gözyaşlarına boğulup hıçkırmaya başladı. Gece olmuştu. Aletlerimi bir kenara bıraktım. Ne çekicim ne cıvatam, ne susuzluk ne ölüm, hiçbiri umurumda değildi. Bir yıldızda, bir gezegende, benim gezegenimde, Dünya'da avutulması gereken bir Küçük Prens vardı! Onu kollarıma alıp salladım. Güçlükle konuştum: "Sevdiğin çiçek tehlike altında değil... Koyununa bir ağızlık çizerim... Çiçeğin için de bir çit... Sonra..." Ne diyeceğimi bilemiyordum. Ona nasıl yaklaşacağımı... Kendimi çok çaresiz hissettim. Ne gizemli bir yer şu gözyaşı ülkesi.

VIII

Çok geçmeden çiçeği hakkında bir sürü şey öğrendim. Küçük Prens'in gezegeninde, tek dizi taç yapraklarıyla bezenmiş, fazla yer kaplamayan ve hiç kimseyi rahatsız etmeyen basit çiçekler hep vardı. Bir sabah otların arasında görünüverir, akşamüzeri ise solup giderlerdi. Ama günün birinde bizimki, nereden geldiği bilinmeyen bir tohumdan filiz vermişti. Küçük Prens, diğerlerine benzemeyen bu filizi dikkatle gözlemlemeye başlamıştı, çünkü yeni bir tür baobap ağacı olabilirdi. Ancak çok geçmeden bu yeni filizin büyümesi durmuş ve çiçek açma hazırlıklarına girişmişti. Koca bir tomurcuğun gelişimine anbean tanık olan Küçük Prens, sonunda olağanüstü bir güzellikle karşılaşacağını seziyordu. Ancak yeşil yuvasında gizlenen çiçek, güzelliğini ortaya koymak için sürdürdüğü hazırlıkları bir türlü bitiremiyordu. Renklerini özenle seçiyor, giysilerini yavaş yavaş giyiyor, taç yapraklarını birer birer düzenliyordu. Gelincikler gibi buruş

buruş çıkmak istemiyordu gün yüzüne. Göz alıcı güzelliğinin bütün ışıltısıyla ortaya çıkmayı arzuluyordu. Ah evet! Gerçekten de çok cilveli bir şeydi! Gizemli hazırlıkları günlerce sürmüştü.

En sonunda bir sabah, tam gün doğarken ortaya çıkıvermişti. Büyük bir özenle hazırlanan kendisi değilmiş gibi esneyerek şöyle demişti:

"Ah, uykum ağırdır... Kusuruma bakmayın... Üstüm başım da pek dağınık..."

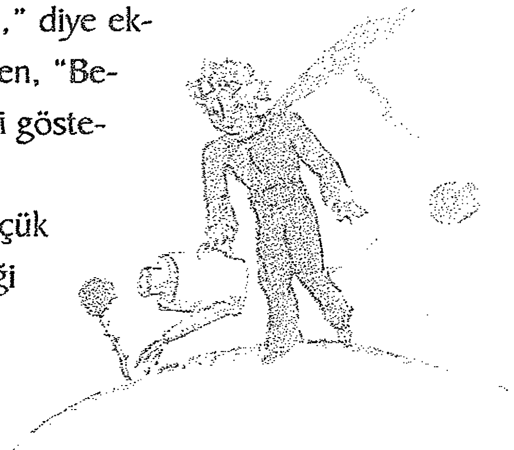
Küçük Prens hayranlığını gizleyememişti:

"Ne kadar da güzelsiniz!"

"Değil mi?" diye yanıt vermişti çiçek tatlı bir sesle. "Üstelik de güneşle aynı anda doğdum..."

Küçük Prens onun pek alçakgönüllü olmayacağını tahmin etmişti zaten. Yine de öylesine büyüleyiciydi ki!

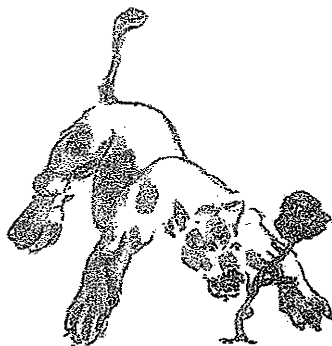
"Sanırım kahvaltı vakti," diye eklemişti çiçek çok geçmeden, "Benimle ilgilenme nezaketini gösterecek misin?"

Şaşkına dönen Küçük Prens taze su bulup çiçeği sulamıştı.

Ancak çok geçmeden çiçeğin biraz da alıngan kendini beğenmişliği, Küçük Prens'in canını sıkmaya başlamıştı. Örneğin bir gün, üstündeki dört dikenden söz ederken çiçek, Küçük Prens'e şöyle söylemişti:

"Hadi bakalım, o kaplanlar pençeleriyle gelsinler!"

"Benim gezegenimde kaplanlar yok ki," diye itiraz etti Küçük Prens ve ekledi: "Ayrıca kaplanlar ot yemez."

"Ben ot değilim," diye yanıt verdi çiçek usulca.

"Özür dilerim..."

"Ben kaplandan değil ama rüzgârdan çok korkarım. Bana bir paravan bulamaz mısın?"

"Bir bitkinin rüzgârdan korkması... olacak şey değil. Bu çiçeği anlamak gerçekten çok güç..." dedi Küçük Prens kendi kendine.

"Geceleyin bir fanusun içine koyarsın beni. Burası çok soğuk. Kötü tasarlanmış bir gezegen. Benim geldiğim yer..."

Ama lafının sonunu getirmedi. Oraya bir tohum olarak gelmişti. Başka dünyalar hakkında hiçbir şey bilemezdi. Küçük de olsa bir yalan söylemeye hazırlanırken yakalandığı için biraz utanmıştı. Birkaç kez öksürerek Küçük Prens'i konudan uzaklaştırmaya çalıştı:

"Paravan istemiştim, ne oldu?"

"Gidip bakacaktım ama beni lafa tuttunuz!"

Bunun üzerine çiçek, Küçük Prens'i vicdan azabı çektirip cezalandırmak için mahsustan öksürmüştü.

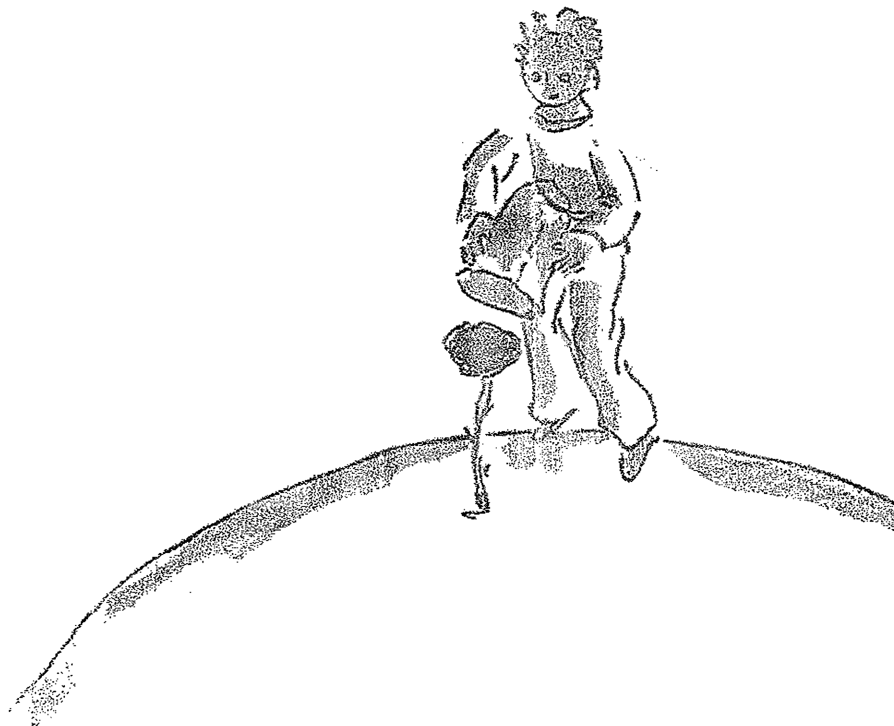
Bu olaydan sonra Küçük Prens, ona olan sevgisine rağmen çiçekten kuşkulanmaya başlamıştı. Hiçbir önemi olmayan sözlerini bile ciddiye almış ve çok mutsuz olmuştu.

Bir gün Küçük Prens, "Onu dinlememeliydim," diyerek itirafta bulundu bana. "Çiçeklere asla kulak vermemeli

insan. Onları yalnızca seyretmeli ve koklamalı. Çiçeğimin güzel kokusu bütün gezegeni sarmıştı ama buna bile sevinemedim. Şu pençe meselesinde sinirleneceğime, şefkat duymalıydım ona."

Küçük Prens içini dökmeye devam etti:

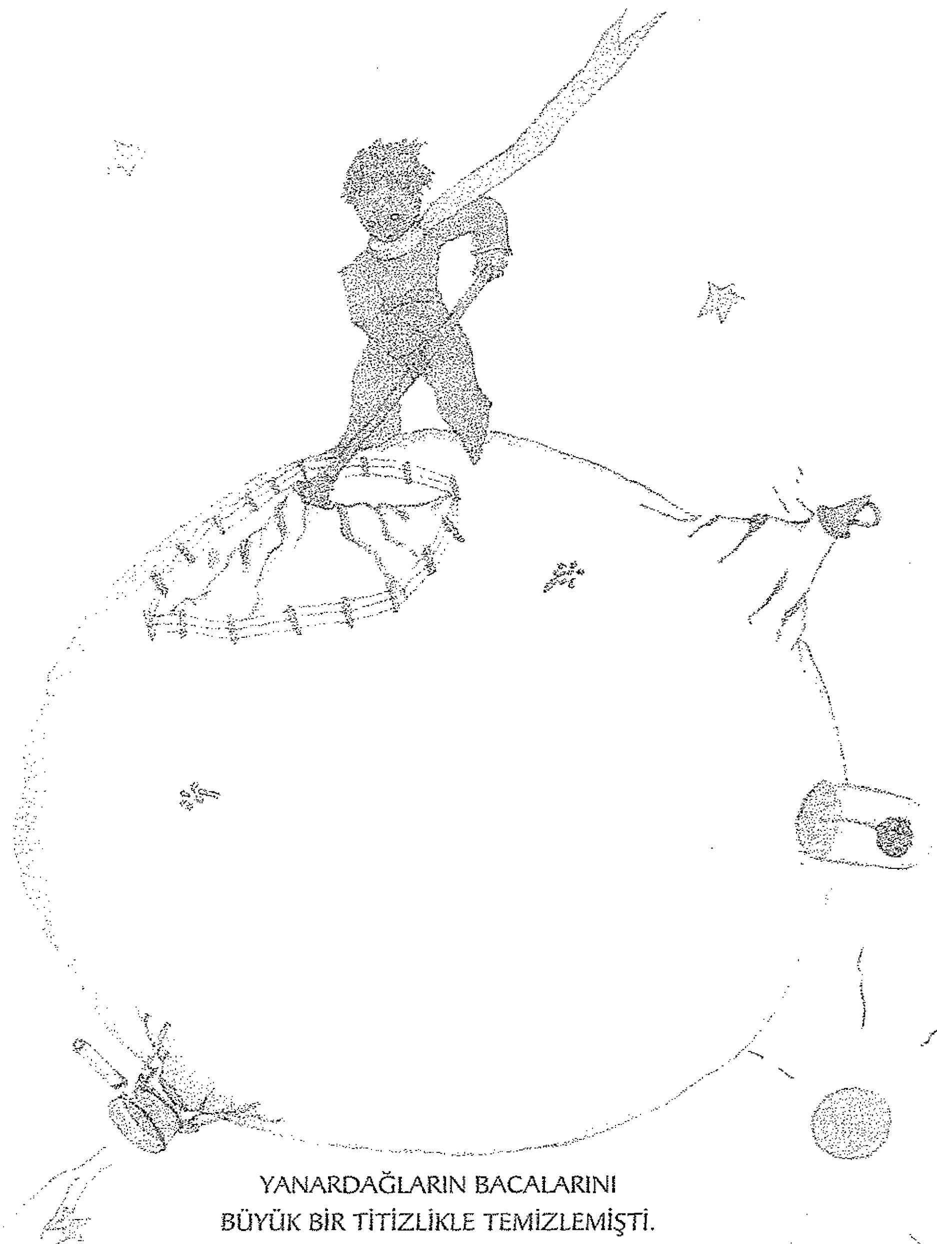
"O zamanlar hiçbir şeyi anlamıyordum. Onu söylediklerine göre değil, yaptıklarına göre değerlendirmeliydim. Etrafına güzel kokular yayıyor, ışık saçıyordu. Ondan asla kaçmamalıydım. Onun o küçük hesaplarının ardındaki gizli sevecenliğini anlamalıydım. Çiçekler öylesine çelişkilidir ki! Bense çiçeğimi sevmeyi bilemeyecek kadar küçüktüm o zamanlar."

IX

SANIRIM KÜÇÜK PRENS GEZEGENİNDEN AYRILIRKEN,
GÖÇ EDEN YABANİ BİR KUŞ SÜRÜSÜNDEN YARARLANMIŞTI.

YANARDAĞLARIN BACALARINI
BÜYÜK BİR TİTİZLİKLE TEMİZLEMİŞTİ.

O günün sabahında gezegenini derleyip toplamıştı. Yanardağların bacalarını büyük bir titizlikle temizlemişti. Gezegeninde iki tane aktif yanardağ vardı. Sabah kahvaltısında bir şeyler pişirmek için epey işe yarıyorlardı. Küçük Prens'in bir tane de sönmüş yanardağı vardı. Ama "Ne olur ne olmaz!" diyerek onu da aynı özenle temizlemişti. Yanardağlar iyi temizlenirse, patlamadan, düzenli bir biçimde usul usul yanarlar. Küçük Prens'in gezegenindeki yanardağ patlamaları, şömine alevlerine benzer. Oysa bizim gezegenimizdeki yanardağlar, onları temizleyemeyeceğimiz kadar büyüktür. Bu yüzden başımıza binbir türlü dert açarlar.

Küçük Prens, biraz üzülerek son baobap filizlerini de sökmüştü. Asla geri dönmeyeceğini düşünüyordu. Ancak o sabah yaptığı bütün o bildik işler ona ne kadar da tatlı gelmişti. Hatta çiçeğini son kez sulayıp fanusunu üzerine kapatırken ağlamak üzere olduğunu anladı.

"Hoşça kal," dedi çiçeğe.

Ama çiçek ona yanıt vermedi.

"Hoşça kal," diye yineledi.

Çiçek hafifçe öksürdü. Ancak hastalıktan değildi öksürmesi.

"Aptalca davrandım," dedi en sonunda çiçek. "Senden özür diliyorum. Umarım mutlu olursun."

Küçük Prens, çiçeğin kendisine sitem etmemesine şaşırmış, elinde fanusuyla kalakalmıştı. Çiçekteki bu uysallığa bir

anlam verememişti.

"Elbette seni seviyorum," dedi çiçek. "Bunu bile anlayamadınsa hata bende. Artık bunların bir önemi yok. Ama şu da bir gerçek ki sen de benim gibi aptalca davrandın. Hadi mutlu olmaya bak... O fanusu bir kenara koy. Artık onu istemiyorum."

"Ama rüzgâr..."

"O kadar da üşümüyorum... Gecenin serinliği bana iyi gelir. Ben bir çiçeğim."

"Peki ama hayvanlar..."

"Eğer kelebeklerle tanışmak istiyorsam, iki üç tırtıla katlanmam gerek. Kim bilir ne güzellerdir. Zaten başka kim gelir ki yanıma? Sen de uzakta olacaksın. Büyük hayvanlara gelince, onlardan korkmuyorum. Benim de pençelerim var nasılsa."

Bunları derken dört tanecik dikenini göstermişti. Ardından ekledi:

"Böyle oyalanıp durma, sinirlerimi bozuyorsun. Madem gitmeye karar verdin, çek git o zaman!"

Çünkü ağladığının görülmesini istemiyordu. Öyle gururlu bir çiçekti ki...

X

Gezegeninden ayrılan Küçük Prens, kendini bir anda 325, 326, 327, 328, 329 ve 330 numaralı asteroidlerin olduğu bölgede bulmuştu. Kendine bir uğraş edinmek ve bilgisini geliştirmek amacıyla bu asteroidleri tek tek ziyaret etmeye başlamıştı.

Birincisine bir kral yerleşmişti. Kral kürklü, kızıl beyaz kaftanıyla basit ama ihtişamlı görünen bir tahtın üzerine kurulmuştu.

Küçük Prens'i fark eden kral heyecanla bağırdı:

"Ah, işte bir uyruk!"

Küçük Prens'in tuhafına gitmişti:

"Beni daha önce hiç görmedi ki... Nereden tanıdı acaba?"

Krallar için her şeyin çok basit olduğunu henüz bilmiyordu. Krallara göre bütün insanlar onların uyruğuydular.

Kral, en sonunda krallık edecek birini bulmanın verdiği gururla, "Yanıma yaklaş da seni daha iyi göreyim," dedi.

Küçük Prens, gözleriyle oturacak bir yer aradı ancak kralın o müthiş kaftanı bütün gezegeni kaplamıştı. Dolayısıyla ayakta kaldı ve yorgunluktan esnedi.

"Kralın huzurunda esnemek görgü kurallarına aykırıdır," diye buyurdu Kral. "Sana esnemeyi yasaklıyorum."

"Bunu engellemek elimde değil ki," diye yanıt verdi şaşkınlıkla Küçük Prens. "Uzun bir yolculuk yaptım ve hiç uyumadım..."

"O zaman," dedi kral, "sana esnemeni emrediyorum. Yıllardır esneyen birini görmemiştim. Esneme, benim için daima bir merak konusu olmuştur. Hadi bir daha esne! Bu bir emirdir."

"Korkarım ki artık esneyemem..." dedi Küçük Prens kıpkırmızı kesilmiş bir suratla.

"Hımmm! Hımmm!" diye homurdanan kral ardından buyurdu: "O zaman bazen esnemeni, bazen de..."

Mırıldanarak konuştuğundan ne dediği anlaşılmamıştı

ama canı sıkılmışa benziyordu.

Çünkü otoritesine saygı gösterilmesi, kral için her şeyden önemliydi. İtaatsizliğe asla göz yummazdı. Çünkü dediği dedik bir hükümdardı o. Ama çok iyi bir insan olduğundan mantıklı emirler veriyordu.

"Eğer..." diyordu sürekli. "Eğer bir generale deniz kuşu olmasını emredersem ve general buna itaat etmezse, bu generalin hatası olmaz. Bu benim hatam olur."

"Oturabilir miyim?" diye sordu Küçük Prens ürkek bir sesle.

"Oturmanı emrediyorum," diye yanıt verdi kral kaftanının eteğini gösterişli bir hareketle çekerek.

Küçük Prens şaşkınlığını üzerinden atamamıştı. Gezegen o kadar küçüktü ki! Acaba kral burada kime hükmediyordu?

"Saygıdeğer efendim," dedi krala dönerek. "İzin verirseniz size bir soru soracağım."

"Bana soru sormanı emrediyorum," dedi kral aceleyle.

"Efendim... Siz burada neye hükmediyorsunuz?"

" Her şeye," diye yanıt verdi kral büyük bir sakinlikle.

"Her şeye mi?"

Kral eliyle kendi gezegenini, diğer gezegenleri ve yıldızları işaret etti.

"Hepsine birden mi?" dedi Küçük Prens.

"Evet, hepsine birden," dedi kral.

Çünkü yalnızca güçlü bir hükümdar değildi, aynı zaman-

da evrensel bir hükümdardı.

"Yıldızlar da mı size itaat ediyorlar?"

"Elbette," dedi kral. "Onlar da itaat ediyorlar. Disiplinsizliğe asla göz yummam."

Böylesi bir güç karşısında Küçük Prens'in ağzı açık kalmıştı. Eğer bu güç onda olsaydı, sandalyesini yerinden bile kıpırdatmadan aynı gün içinde günbatımını kırk dört kez değil, yetmiş iki kez, hatta yüz kez, hatta ve hatta iki yüz kez izlerdi! O anda küçük gezegenini terk etmiş olduğunu hatırlayıp hüzünlendi. Sonra kraldan bir dilekte bulunmak için bütün cesaretini topladı:

"Şu anda günbatımını izlemek isterdim... Güneşe batmasını emredin... Beni sevindirin..."

"Bir generale bir kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını, ya da dramatik bir tiyatro oyunu yazmasını, ya da bir deniz kuşu olmasını emredersem ve bu general aldığı emri yerine getirmezse, bundan kim sorumlu olur? O mu yoksa ben mi?"

"Siz olursunuz," dedi Küçük Prens kararlı bir sesle.

"Kesinlikle. Herkesten verebileceği neyse onu istemek gerekir," dedi kral. "Otorite her şeyden önce mantığa dayanmalıdır. Eğer halkına, gidip kendilerini denize atmalarını emredersen, onlar da sana karşı devrim yaparlar. Ama bana itaat edilmesini istemeye hakkım var, çünkü benim emirlerim mantıklıdır."

"Peki ya, benim günbatımı...?" dedi, sorduğu soruyu asla unutmayan Küçük Prens.

"İsteğin gerçekleşecek. Gerekeni yapacağım. Ancak yönetim anlayışım gereği koşulların uygun hâle gelmesini bekleyeceğim."

"Ne zaman olacak peki bu?" diye sordu Küçük Prens.

"Hıımmm! Hıımmm!" dedi kral büyük bir takvime bakarken. "Hıımm! Hıımmm! Bu... bu... bu akşam tam sekize yirmi kala olacak! Bana nasıl itaat edildiğini o zaman göreceksin."

Küçük Prens esnedi. Güneşin hemen batmamasına üzülmüştü. Zaten canı da sıkılmaya başlamıştı:

"Burada yapabileceğim bir şey yok," dedi krala. "Ben gidiyorum."

"Gitme," dedi bir uyruğa sahip olmaktan gururlanan kral. "Gitme, seni bakan yapıyorum!"

"Ne bakanı?"

"Eeee... adalet bakanı!"

"Ama burada yargılanacak kimse yok!"

"Orası belli olmaz," dedi kral. "Henüz krallığımın her yanını dolaşmadım. Bunun için fazlasıyla yaşlıyım. Burada araba için yer yok, bense yürüyünce hemen yoruluyorum."

"Ah! Ama ben her yana baktım ki," dedi Küçük Prens eğilerek gezegenin öbür tarafına göz atarken. "Orada da kimse yok."

"O zaman sen de kendi kendini yargılayacaksın," dedi kral. "Bu çok zor bir iştir. Kişinin kendisini yargılaması, başkasını yargılamasından çok daha zordur. Eğer kendini doğru bir biçimde yargılamayı başarırsan, gerçek bir bilgesin demektir."

"Ben kendimi nerede olsa yargılarım," dedi Küçük Prens. "Bunun için burada kalmama gerek yok."

"Hıımmm! Hıımmm!" dedi kral. "Sanırım gezegenimin bir yerinde yaşlı bir fare var. Geceleri sesini duyuyorum. Bu yaşlı fareyi yargılayabilirsin. Arada sırada ölüm cezasına da çarptırırsın onu. Böylece hayatı senin adaletine bağlı olur. Ama tutumlu olmak için onu her seferinde bağışlarsın. Çünkü elimizde başka kimse yok."

"Ben kimseye ölüm cezası vermek istemem," dedi Küçük Prens. "Artık gitsem iyi olacak."

"Hayır," dedi kral.

Gitmek için hazırlanan Küçük Prens, yaşlı kralı üzmek istemiyordu.

"Majesteleri emirlerine harfiyen uyulmasını istiyorlarsa, bana mantıklı bir emir versinler. Örneğin bir dakika içinde burayı terk etmemi emredebilirler. Bana göre koşullar bunun için uygun görünüyor..."

Kral yanıt vermedi. Küçük Prens bir an tereddüt ettikten sonra iç çekerek yola koyuldu.

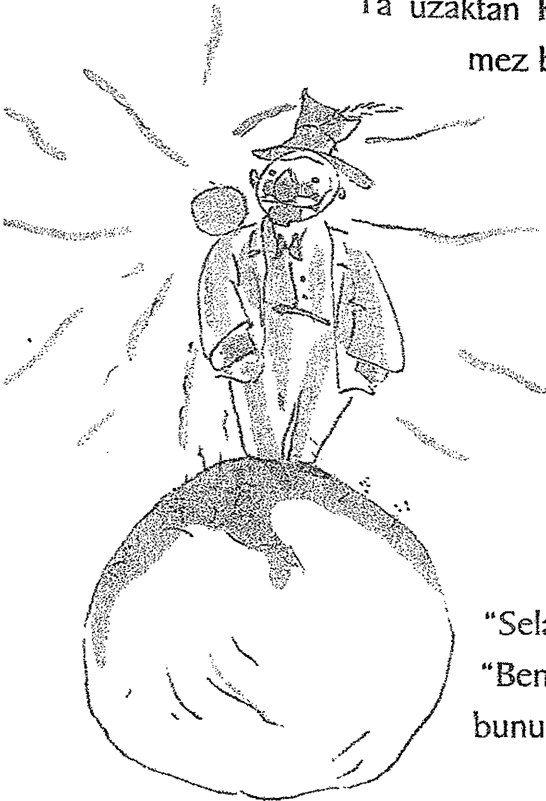
"Seni büyükelçi yapıyorum," diye bağırdı kral aceleyle.

Bunu söylerken otoriter bir duruşu vardı.

Yola koyulan Küçük Prens kendi kendine söylendi: "Şu büyükler çok tuhaflar!"

XI

İkinci gezegende kendini beğenmiş bir adam yaşıyordu. Ta uzaktan Küçük Prens'i görür görmez bağırdı:

"Ah! İşte bir hayranım beni ziyarete geliyor!"

Çünkü kendini beğenmiş insanlara göre herkes onlara hayrandır.

"Günaydın," dedi Küçük Prens. "Şapkanız biraz tuhaf doğrusu."

Kendini beğenmiş adam, "Selam şapkası," diye açıkladı. "Beni alkışlayan hayranlarımı bununla selamlıyorum. Ancak

buradan hiç kimse geçmiyor."

"Yaaaa," dedi Küçük Prens. Hiçbir şey anlamamıştı.

"Ellerini birbirine vuracaksın," diye tavsiyede bulundu kendini beğenmiş adam.

Küçük Prens ellerini birbirine vurdu. Kendini beğenmiş adam, alçakgönüllü bir tavırla şapkasını çıkararak onu selamladı.

"Bu, kralı ziyaret etmekten çok daha eğlenceli," dedi Küçük Prens kendi kendine. Sonra da ellerini birbirine vurmaya koyuldu. Kendini beğenmiş adam da şapkasıyla onu selamlamayıp duruyordu.

Küçük Prens onu beş dakika alkışladıktan sonra bu tekdüze oyundan sıkılmıştı.

"Peki şapkanızı atmanız için ne yapmam gerekiyor?" diye sordu adama.

Ancak kendini beğenmiş adam onu duymamıştı bile. Çünkü kendini beğenmiş insanlar sadece övgüleri duyarlar.

"Bana gerçekten de çok mu hayransın?" diye sordu adam Küçük Prens'e.

"'Hayran olmak' ne demek?"

"Hayran olmak, benim bu gezegendeki en yakışıklı, en iyi giyinen, en zengin ve en akıllı insan olduğumu düşünmek demektir."

"Ama siz bu gezegendeki tek kişisiniz!"

"Olsun canıımm. Sen yine de hayranım ol!"

"Peki o zaman, size hayranım," dedi Küçük Prens omuzlarını silkerek. "Ama bunun neden bu kadar önemli olduğunu anlamadım."

Ardından Küçük Prens yola koyuldu.

"Şu büyükler gerçekten de çok tuhaflar," dedi kendi kendine yol boyunca.

XII

Sonraki gezegende bir sarhoş yaşıyordu. Bu ziyaret çok kısa sürdü ama bu kadarı bile Küçük Prens'in derin bir hüzne kapılmasına yetmişti.

Sarhoş, bir sürü boş içki şişesinin önünde sessizce oturuyordu. Masanın yanında ise dolu şişeler vardı.

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordu adama.

"İçki içiyorum," diye yanıt verdi sarhoş kederli bir şekilde.

"Neden içiyorsunuz?" diye sordu Küçük Prens.

"Unutmak için," dedi sarhoş.

"Neyi unutmak için?" diye sordu ona acıyan Küçük Prens.

"Utancımı unutmak için," diye itiraf etti sarhoş başını öne eğerken.

"Peki neden utanıyorsun?" diye bir daha sordu Küçük Prens ona yardımcı olmak ümidiyle.

"İçki içtiğim için utanıyorum!" diyerek konuşmaya son noktayı koydu sarhoş. Ardından da o yoğun sessizliğine geri döndü.

Küçük Prens şaşkın bir hâlde oradan ayrıldı.

"Büyükler gerçekten de çok çok tuhaflar," diyerek yolculuğuna devam etti.

XIII

Dördüncü gezegende bir iş adamı vardı. Adam o kadar meşguldü ki Küçük Prens geldiğinde başını kaldırıp ona bakmadı bile.

"Günaydın," dedi Küçük Prens. "Sigaranız sönmüş."

"Üç, iki daha beş eder. Beş artı yedi, on iki eder. On iki artı üç, on beş. Günaydın. On beş artı yedi, yirmi iki. Yirmi iki artı altı, yirmi sekiz. Sigarayı yakacak vaktim yok. Yirmi altı artı otuz beş artı bir. Üüüüüüüfff! Hepsi beş yüz bir milyon altı yüz yirmi iki bin yedi yüz otuz bir etti."

"Beş yüz bir milyon ne?"

"Ne? Sen hâlâ burada mısın? Beş yüz bir milyon... Ne yapacağım bilemiyorum... Yapacak o kadar çok işim var ki! Ciddi bir adamım ben, gevezelik ederek vaktimi harcayamam! İki artı beş, yedi..."

"Beş yüz bir milyon ne?" diye yineledi Küçük Prens. Bir soruyu bir kez sordu mu yanıtını almadan o sorudan hayatta vazgeçmezdi.

İş adamı başını kaldırdı:

"Bu gezegende yaşadığım elli dört yıl boyunca yalnızca üç kez çalışmaya ara verdim. İlki, yirmi iki yıl önceydi. Nereden geldiğini bilmediğim bir mayıs böceği konmuştu yanıma. O kadar yaygara koparmıştı ki toplama yaparken tam dört kez hata yapmama neden olmuştu. İkincisi, on bir yıl önce, romatizma krizim tuttuğunda oldu. Burada pek hareket etmiyorum. Gezip tozacak vaktim yok. Çok ciddi bir adamım ben. Üçüncüsü ise... işte şimdi oldu! Evet, beş yüz bir milyon diyordum..."

"Beş yüz bir milyon ne?"

İş adamı cevap vermeden kurtulamayacağını anlamıştı:

"Hani gökyüzünde gördüğümüz şu milyonlarca küçük şey var ya."

"Sinekler mi?"

"Hayır, parıldayan küçük şeyler."

"Arılar mı?"

"Hayır. Hani şu aylaklara hayal kurduran küçük parlak şeyler. Ama ben çok ciddi bir adamım. Hayal kurmaya vaktim yok."

"Haaa, yıldızlardan mı söz ediyorsunuz?"

"Aynen öyle. Yıldızlar."

"Eeee, beş yüz bir milyon tane yıldızı ne yapacaksınız?"

"Beş yüz bir milyon altı yüz yirmi iki bin yedi yüz otuz bir. Ben çok ciddi bir adamım, kesin rakamlarla konuşurum."

"Yıldızları ne yapacaksınız?"

"Ben mi?"

"Evet, siz."

"Hiçbir şey. Onların hepsi benim."

"Yıldızlar sizin mi?"

"Evet."

"Ama az önce gördüğüm bir kral..."

"Krallar bir şeye sahip olamazlar. Onlar yalnızca 'yönetirler'. Bunlar farklı şeyler."

"Yıldızlara sahip olmak ne işinize yarıyor?"

"Zengin olmama yarıyor."

"Peki zengin olmak ne işinize yarıyor?"

"Başka yıldızlar satın almama, tabii birileri yeni yıldızlar bulursa..."

Küçük Prens içinden geçirdi: "Bunun mantığı da sarhoş adamınki gibi işliyor sanki."

Yine de sorularına devam etti.

"Yıldızlara nasıl sahip olunur ki?"

"Madem öyle, söyle o zaman, yıldızlar kimin?" diye homurdanarak çıkıştı iş adamı.

"Bilmiyorum. Hiç kimsenin."

"O hâlde onlar benim, çünkü bunu ilk kez ben düşündüm."

"Bu yeterli mi?"

"Elbette. Sahipsiz bir elmas bulduğunda, o senindir. Üzerinde kimsenin yaşamadığı bir ada bulduğunda, o senindir. Daha önce kimsenin akıl edemediği bir düşünceye sahip olursan, hemen patentini alırsın, senin olur. Bu yıldızların sahibi de benim, çünkü benden önce hiç kimse onlara sahip olmayı akıl edemedi."

"Doğru," dedi Küçük Prens. "Peki onlarla ne yapıyorsunuz?"

"Onları yönetiyorum; hesaplıyorum, sonra yeniden hesaplıyorum," dedi iş adamı. "Bu zor bir iş. Ancak ben ciddi bir adamım."

Küçük Prens yine tatmin olmamıştı.

"Benim bir atkım olsa, onu boynuma sarıp yanımda taşıyabilirim. Eğer bir çiçeğim olsa, onu koparıp yine yanımda taşıyabilirim. Ama siz yıldızları gökten toplayamazsınız!"

"Evet öyle, ama onları bankaya yatırabilirim."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Demek istiyorum ki yıldızlarımın sayısını küçük bir kâğıda yazarım ve sonra da o kâğıdı bir çekmecenin içine kilitlerim."

"Hepsi bu mu?"

"Bu kadarı yeterli olur!"

"Eğlenceli bir iş, kulağa hoş geliyor ama pek de ciddi bir iş değil," diye düşündü Küçük Prens.

Küçük Prens'in ciddi işler konusundaki düşünceleri, büyüklerinkinden çok farklıydı.

"Her gün suladığım bir çiçeğim var," dedi. "Her hafta temizlediğim üç tane de yanardağım. Sönmüş olan yanardağı bile temizliyorum. Ne olur ne olmaz. Benim onların sahibi olmam, yanardağlarımın ve çiçeğimin işine yarıyor. Oysa sizin yıldızlara hiçbir yararınız yok..."

İş adamı ağzını açtı ama diyecek bir şey bulamadı. Bunun üzerine Küçük Prens oradan ayrıldı.

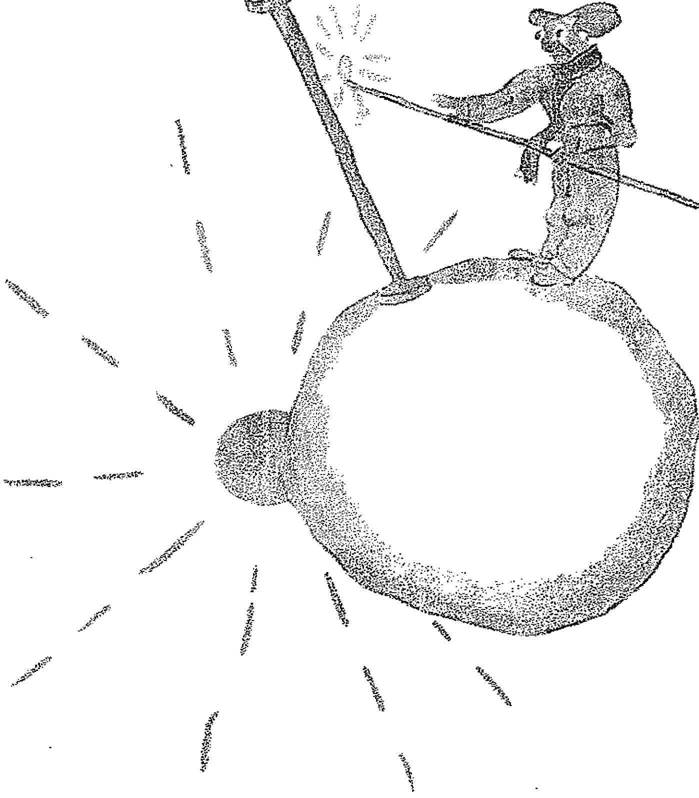
"Büyükler kesinlikle çok ama çok tuhaflar," diye söylendi yeniden yola koyulurken.

XIV

Beşinci gezegen çok ilginçti. Şimdiye kadar gördüğüm gezegenlerin en küçüğüydü. Üzerinde ancak bir sokak feneri ve bir fenerciye yetecek kadar yer vardı. Küçük Prens, gökyüzünün bir köşesinde, üzerinde tek bir evin bile bulunmadığı, hiç kimsenin yaşamadığı bir gezegende sokak feneri ve fenercinin ne işe yarabileceğinin bir açıklamasını yapamadı.

"Belki de şaşkının biridir," dedi kendi kendine. "Ancak kral, kendini beğenmiş adam, iş adamı ve sarhoş kadar değildir herhâlde... En azından yaptığı işin bir anlamı var. Feneri yaktığında bir yıldız ya da bir çiçek daha doğuyor sanki. Feneri söndürdüğünde ise o yıldız ya da çiçek uykuya dalıyor. Dolayısıyla güzel bir uğraş bu. Güzel olduğu için de yararlı."

Küçük Prens, gezegene ayak basar basmaz fenerciyi saygıyla selamladı:

"Günaydın. Fenerinizi neden söndürdünüz?"

"Emir böyle," diye yanıt verdi fenerci. "Günaydın."

"Ne emri?"

"Fenerimi söndürmemi bildiren emir. İyi akşamlar."

Sonra feneri yaktı.

"Peki onu şimdi neden yaktınız?"

"Emir böyle."

"Hiçbir şey anlamıyorum."

"Anlayacak bir şey yok. Emir emirdir. Günaydın."

Fenerini yine söndürdü.

Ardından kırmızı kareli bir mendille alnını sildi.

"Berbat bir mesleğim var. Bir zamanlar makuldü belki. Feneri sabahları söndürüp akşamları yakıyordum. Böylece gündüzleri dinlenebiliyor ve geceleri yatıp uyuyabiliyordum..."

"Sonra ne oldu? Yönetmelik mi değişti?"

"Yönetmelik değişmedi," dedi fenerci. "Asıl sorun da bu ya! Gezegen yıldan yıla daha hızlı dönmeye başladı ama yönetmelik değişmedi!"

"Yani?" diye sordu Küçük Prens.

"Şu an gezegen turunu bir dakikada tamamlıyor. Dolayısıyla bir saniye bile dinlenecek vaktim yok. Dakikada bir feneri yakıp söndürüyorum."

"Çok tuhaf! Demek burada günler bir dakika sürüyor."

"Hiç de tuhaf değil," dedi fenerci. "Konuşmaya başladığımızdan beri bir ay geçti bile."

"Bir ay mı?"

"Evet. Otuz dakika. Yani otuz gün! İyi akşamlar."

Sonra fenerini yaktı.

Küçük Prens adama baktı. Verilen emre bu kadar sadık kalan fenerciyi sevmişti. Bir zamanlar sandalyesini kımıldatarak izlediği günbatımlarını hatırladı. Dostuna yardım et-

mek istedi:

"Bakın... İstediğiniz zaman dinlenmenizin bir yolunu biliyorum."

"Bunu her zaman istiyorum," dedi fenerci.

Bir insan aynı anda hem işine sadık hem de tembel olabilirdi elbette.

Küçük Prens devam etti:

"Gezegenin o kadar küçük ki üç adımda çevresini dolaşabilirsin. Hep gündüz olsun istersen yapman gereken tek şey, yeterince ağır adımlarla yürümek. Dinlenmek istediğinde yürürsün... Böylece gündüzler dilediğin kadar uzar."

"Bunun bana pek bir yararı yok," dedi fenerci. "Hayatta en çok sevdiğim şey, uyumaktır."

"Bu mümkün değil," dedi Küçük Prens.

"Bu mümkün değil," dedi fenerci. "Günaydın."

Sonra fenerini söndürdü.

Yeniden uzaklara doğru yol alan Küçük Prens kendi kendine söylendi:

"Kral, kendini beğenmiş adam, sarhoş, iş adamı... Burada olsalar hepsi bu adamı küçümserlerdi herhâlde. Yine de gülünç olmayan tek kişi o gibi görünüyor bana. Belki de kendisinden başka bir şeyle uğraştığı için..."

Sonra hüzünlü bir biçimde iç çekip, "Arkadaşlık edebileceğim tek kişi o. Ancak gezegeni gerçekten çok küçük. Orada ikimize birden yer yok..." dedi.

Küçük Prens'in kendine bile itiraf etmeye cesaret edemediği bir şey vardı. Bu gezegenden ayrılırken bu kadar üzülmesinin asıl nedeni, bu gezegende bir günde bin dört yüz kırk dört kez günbatımını izleyemeyecek olmasıydı!

XV

Altıncı gezegen, bir öncekinden on kat daha büyüktü. Bu gezegende koca koca kitaplar yazan yaşlı bir adam yaşıyordu.

Küçük Prens'i fark eden yaşlı adam bağırdı:

"Heeey, işte bir kâşif!"

Küçük Prens masanın üzerine oturup bir süre soluklandı.

"Nereden geliyorsun?" diye sordu yaşlı adam.

"Bu büyük kitap da nedir böyle?" dedi Küçük Prens. "Burada ne yapıyorsunuz?"

"Ben coğrafyacıyım."

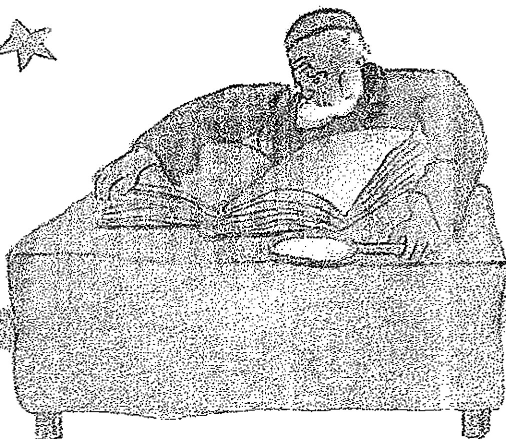
"Coğrafyacı ne demek?"

"Denizlerin, ırmakların, şehirlerin, dağların ve çöllerin bulundukları yerleri bilen bilgin demek."

"Çok ilginç," dedi Küçük Prens. "En sonunda gerçek bir mesleğe rastladım!"

Ardından coğrafyacının gezegenine şöyle bir göz attı.

Daha önce hiç bu kadar büyük bir gezegen görmemişti.

"Gezegeniniz çok güzel. Okyanuslarınız var mı?"

"Bunu bilemem," dedi coğrafyacı.

"Ah!" Küçük Prens hayal kırıklığına uğramıştı. "Peki ya dağlar?"

"Bunu bilemem."

"Peki ya şehirler, ırmaklar ve çöller?"

"Bunları da bilemem."

"Ama siz coğrafyacısınız!"

"Doğru," dedi coğrafyacı, "ancak ben bir kâşif değilim. Gezegenimde tek bir kâşif bile yok. Şehirleri, ırmakları, dağları, denizleri, okyanusları ve çölleri sayacak olan coğrafyacı değildir. Coğrafyacının sağda solda dolaşmaktan çok daha önemli işleri vardır. Masasının başından ayrılmaz. Ancak kâşifleri kabul eder. Onlara sorular sorar ve yolculuk anılarını not eder. Eğer içlerinden birisinin anıları coğrafya-

cıya ilginç görünürse, hemen o kâşifin dürüstlüğü üzerine soruşturma yapar."

"Neden?"

"Çünkü yalan söyleyen bir kâşif, coğrafya kitaplarında felakete yol açar. Çok içki içen bir kâşif de öyle."

"O neden?"

"Çünkü sarhoşlar her şeyi çift görürler. Dolayısıyla coğrafyacı iki dağı not alır, oysa orada yalnızca bir dağ vardır."

"Böyle birisiyle tanıştım. Eminim çok kötü bir kâşif olurdu."

"Mümkündür. Neyse, nerede kalmıştık? Kâşifin dürüst olduğu öğrenilirse, bu sefer de keşfi hakkında soruşturma yapılır."

"Oraya gidip bakılır mı yani?"

"Hayır. Bu çok karışık bir iş. Ancak kâşiften keşfini kanıtlaması istenir. Büyük bir dağ keşfetti diyelim, oradan koca koca kayalar getirmesi gerekir."

Coğrafyacı birden heyecanlandı.

"Ama sen... sen de uzaklardan geliyorsun! Sen de bir kâşifsin! Bana gezegenini anlatmalısın."

Coğrafyacı büyük kayıt defterini açıp kurşun kaleminin ucunu sivriltti. Kâşiflerin anlattıkları önce kurşun kalemle not ediliyordu. Mürekkeple not etmek için kâşifin kanıtlarını ortaya koyması bekleniyordu.

"Evet?" dedi coğrafyacı Küçük Prens'e.

"Şey, benim yaşadığım gezegen fazla ilginç değil," diye başladı anlatmaya Küçük Prens. "Çok küçük bir yer. Üç yanardağım var. İkisi aktif, birisi ise sönmüş durumda. Ancak belli olmaz tabii."

"Hiç belli olmaz," dedi coğrafyacı.

"Bir de çiçeğim var."

"Çiçekleri kaydetmiyoruz," dedi coğrafyacı.

"Neden ki? Gezegenimdeki en güzel şey o!"

"Çünkü çiçekler geçici şeylerdir."

"Geçici ne demek?"

"Coğrafya kitapları, kitaplar arasında en ciddi olanlardır. Onlar hiçbir zaman eskimezler. Bir dağın yer değiştirmesi, çok ender rastlanan bir olaydır. Bir okyanusun sularının çekilmesi de öyle... Biz sonsuza kadar kalacak şeyleri yazarız."

"Ama sönmüş yanardağlar yeniden uyanabiliyor," diye araya girdi Küçük Prens. "O zaman bu 'geçici' ne anlama geliyor?"

"Yanardağlar sönmüş ya da yeniden uyanmış olsun, bizim için hiç fark etmez," dedi coğrafyacı. "Bizim için önemli olan dağdır. Bu değişmez."

"O zaman bu 'geçici' ne anlama geliyor?" diye yeniden sordu Küçük Prens. Bir soruyu sorduktan sonra yanıtını alıncaya dek ondan vazgeçmiyordu.

"'Yakın bir gelecekte yok olacağı düşünülen şey' demektir."

"Çiçeğim yakın bir gelecekte yok mu olacak yani?"

"Elbette."

"Çiçeğim geçici," dedi kendi kendine Küçük Prens. "Üstelik kendini savunması için dört dikeninden başka hiçbir şeyi yok! Ve ben onu gezegenimde yapayalnız bıraktım!"

Bu yaşadığı, ilk pişmanlıktı. Ancak hemen kendini toparladı.

"Bana nereyi ziyaret etmemi tavsiye edersiniz?" diye sordu coğrafyacıya.

"Dünya gezegenini," diye yanıt verdi coğrafyacı. "Hakkında iyi şeyler duyuyorum..."

Küçük Prens, çiçeğini düşünerek yollara düştü.

XVI

Böylece Küçük Prens'in gittiği yedinci gezegen Dünya oldu.

Dünya, öyle basit bir gezegen değil. Üzerinde (elbette zenci krallar da dâhil olmak üzere) yüz on bir kral, yedi bin coğrafyacı, dokuz yüz bin iş adamı, yedi buçuk milyon sarhoş ve üç yüz on bir milyon kendini beğenmiş, yani yaklaşık iki milyar yetişkin insan yaşar.

Dünya'nın boyutları hakkında bilgi sahibi olmanız için size şu örneği versem yeter: Elektriğin icadından önce Dünya'nın altı kıtasındaki sokak fenerlerini yakmak için tam dört yüz altmış iki bin beş yüz on bir kişilik gerçek bir fenerciler ordusu gerekiyordu.

Uzaktan bakınca manzara seyredilmeye değerdi. Bu ordunun hareketleri, bir bale gösterisindeki gibi düzenliydi. Önce Yeni Zelanda ve Avustralya'daki fenerciler sırayla fenerlerini yakıyor, ardından da uykuya dalıyorlardı. Sonra sıra

Çin ve Sibirya'daki fenercilerin dansına geliyordu. Onlar da işlerini bitirip el sallayarak kulise gidiyorlardı. Onların ardından sıra Rus ve Hint fenercilere geliyordu. Sonra Afrikalı ve Avrupalı fenercilere. Daha sonra Güney Amerikalılara. Ve sonra da Kuzey Amerikalılara. Fenerciler sahneye çıkma düzenini asla bozmuyordu. Bu harika bir görüntüydü.

Yalnızca Kuzey Kutbu'ndaki fenerci ile onun Güney Kutbu'ndaki meslektaşı, aylak ve kayıtsız bir yaşam sürüyorlardı, çünkü bu ikisi, yılda yalnızca iki kez fener yakıyorlardı.

XVII

Şaka yapmak isterken insanın ufak tefek yalanlar söylediği oluyor. Fenercilerden söz ederken aslında pek dürüst davranmadım. Nitekim gezegenimizi tanımayanlara yanlış bir fikir vermiş de olabilirim. İnsanlar yeryüzünde çok az yer kaplarlar. Eğer yeryüzünde yaşayan iki milyar insan, bir miting alanındaki gibi ayakta ve sıkışık bir hâlde dursa, yirmi mil uzunluğunda ve yirmi mil genişliğindeki açık bir alanı ancak kaplayabilir. Kısacası bütün insanlık, Pasifik Okyanusu'ndaki küçük bir adaya rahatlıkla sığabilir.

Kuşkusuz büyükler buna inanmak istemezler. Çok daha geniş bir yer tuttuklarını sanırlar. Baobap ağaçları gibi kendilerine büyük bir önem atfederler. Dolayısıyla onlara bu hesabı yapmalarını tavsiye edebilirsiniz. Büyükler rakamları sevdikleri için bu iş onların çok hoşlarına gidecektir. Ancak bana kalırsa siz bu sıkıcı işlerle boşa zaman harcamayın. Bence yararı yok. Bu konuda bana güvenin.

Küçük Prens, Dünya'ya ayak bastığında kimseyi göremeyince çok şaşırdı. Tam yanlış gezegene geldiğini düşünecekti ki sarı bir halkanın kumda kımıldadığını gördü.

"İyi akşamlar," dedi Küçük Prens.

"İyi akşamlar," dedi yılan.

"Hangi gezegendeyim acaba şu anda?"

"Dünya'dasın... Burası da Afrika," diye yanıt verdi yılan.

"Yaaa! Demek Dünya'da hiç insan yok, öyle mi?"

"Burası çöl. Çöllerde insan olmaz. Dünya çok büyük bir yer."

Küçük Prens bir taşın üzerine oturup gökyüzüne baktı:

"Kendi kendime sorarım hep; günün birinde herkes kendi yıldızını bulabilsin diye mi bu kadar parlaktır yıldızlar? Bak benim gezegenime... Tam üstümüzde duruyor. Ama o kadar uzakta ki..."

"Güzelmiş," dedi yılan. "Peki, neydi seni buraya getiren?"

"Bir çiçekle sorunlarım vardı da," dedi Küçük Prens.

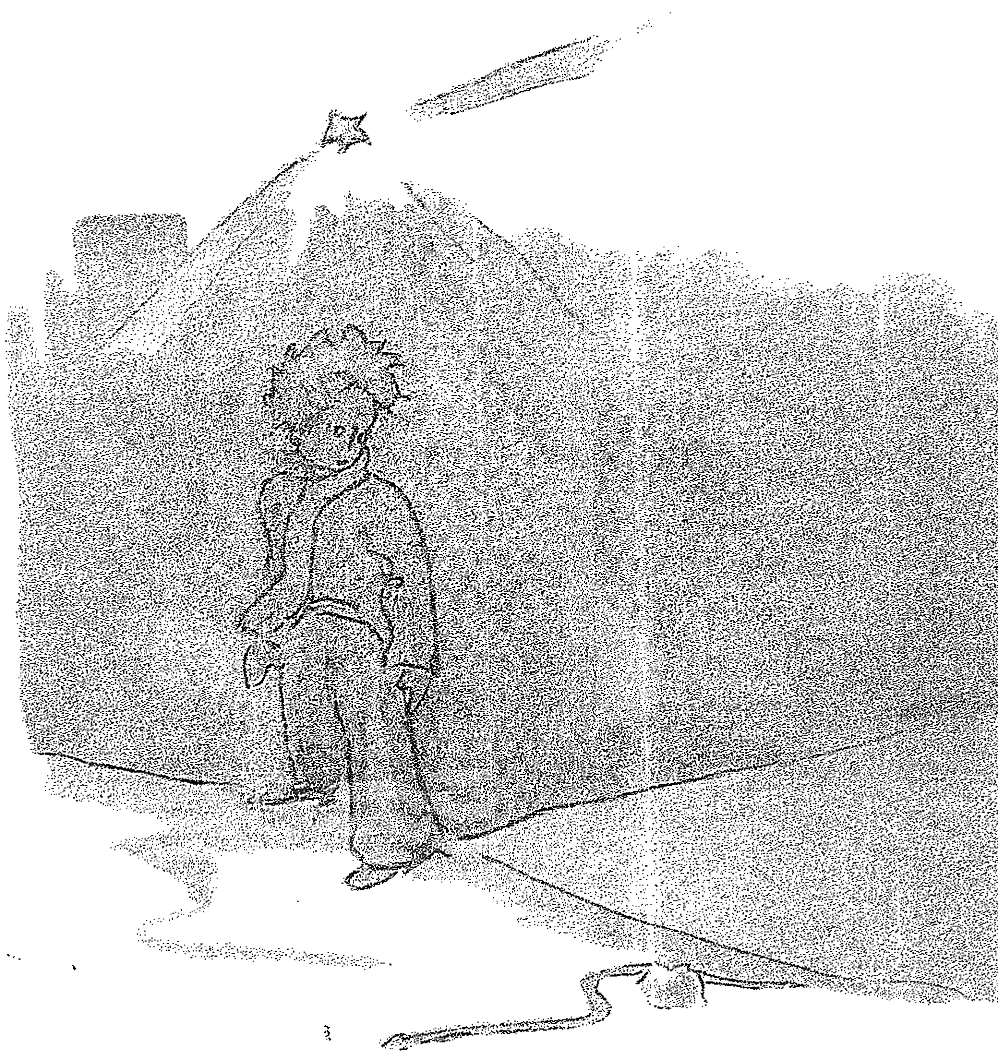
"Yaa," dedi yılan.

Sonra ikisi de sustu.

En sonunda Küçük Prens yeniden sordu:

"İnsanlar nerede? Çölde biraz yalnız hissediyor insan kendini."

"İnsanların arasında da pekâlâ yalnız hissedebilirsin kendini."

Küçük Prens uzun uzun yılana baktıktan sonra, "Biraz tuhaf bir hayvansın, parmağım kadar ya varsın ya yoksun," dedi.

"Ama bir kralın parmağından çok daha güçlüyümdür," dedi yılan.

Küçük Prens gülümsedi:

"O kadar da değildir canım. Baksana, ayakların bile yok, kendi başına dolaşamazsın..."

"Ama seni bir geminin götürebileceğinden çok daha uzaklara götürebilirim," dedi yılan.

Sonra altın bir bilezik gibi Küçük Prens'in ayak bileğine dolandı.

"Dokunduğum insanı geldiği yere geri yollarım ben," dedi yılan bir kez daha. "Ama sen temiz birisin ve bir yıldızdan geliyorsun."

Küçük Prens yanıt vermedi.

"Şu kaskatı Dünya'da böylesine güçsüz oluşun içimi acıtıyor. Eğer bir gün gezegenini çok özlersen sana yardım edebilirim. Ben..."

"Seni çok iyi anladım," dedi Küçük Prens. "Ama niye böyle bilmece gibi konuşuyorsun?"

"Çözemeyeceğim bilmece yoktur," dedi yılan.

İkisi de sustular.

XVIII

Küçük Prens çölü geçerken yalnızca tek bir çiçeğe rastladı. Üç taç yapraklı, hiçbir özelliği olmayan bir çiçekti.

ÜÇ TAÇ YAPRAKLI, HİÇBİR ÖZELLİĞİ
OLMAYAN BİR ÇİÇEKTİ.

"Günaydın," dedi Küçük Prens.

"Günaydın," dedi çiçek.

"İnsanlar nerede?" diye nazikçe sordu Küçük Prens.

Çiçek, bir zamanlar oradan bir kervanın geçtiğini görmüştü.

"İnsanlar mı? Sanırım buralarda altı yedi insan var. Birkaç yıl önce onları görmüştüm. Ama kim bilir şimdi neredeler? Rüzgârla birlikte savrulup duruyorlar. Kökleri yoktur onların, bu yüzden işleri çok zor."

"Hoşça kal," dedi Küçük Prens.

"Hoşça kal," dedi çiçek.

XIX

Sonra Küçük Prens yüksek bir dağa tırmandı. Dizlerine kadar gelen kendi üç yanardağının dışında hiç dağ görmemişti. Sönmüş yanardağı da tabure olarak kullanıyordu. Kendi kendine, "Sanırım bunun gibi yüksek bir dağın tepesinden bütün gezegeni ve bütün insanları görebilirim," dedi. Ancak sipsivri kayalardan başka hiçbir şey göremedi.

"Günaydın," dedi öylesine.

"Günaydın... Günaydın... Günaydın..." dedi yankı.

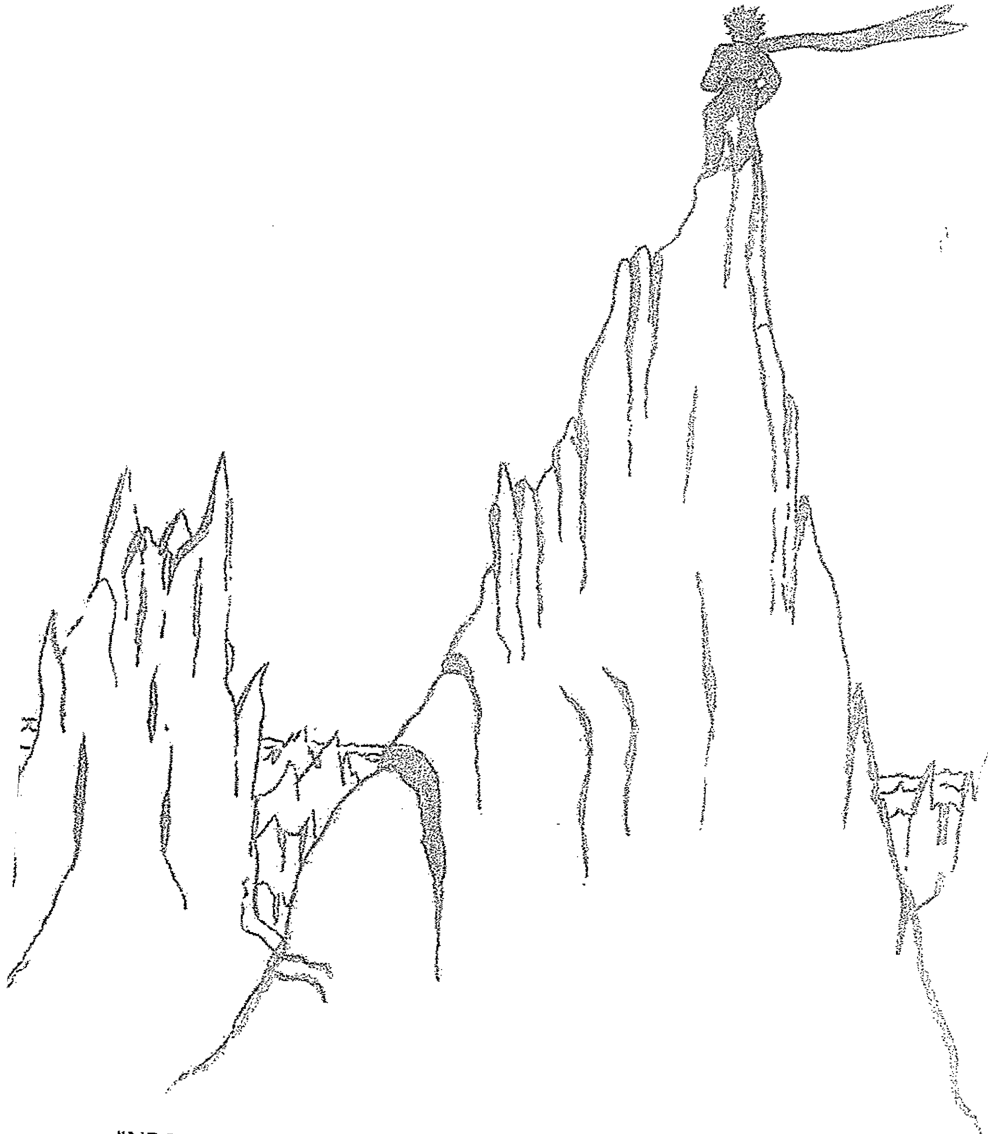
"Kimsiniz?"

"Kimsiniz... kimsiniz... kimsiniz..."

"Dostum olur musunuz? Yalnızım."

"Yalnızım... yalnızım... yalnızım..."

"Ne tuhaf bir gezegen burası!" diye düşündü Küçük Prens. "Kupkuru, sipsivri, kirli mi kirli. İnsanların hiç hayal gücü yok. Yalnızca kendilerine söylenenleri tekrarlıyorlar. Hâlbuki gezegenimde bir çiçeğim vardı. Her zaman söze o başlardı."

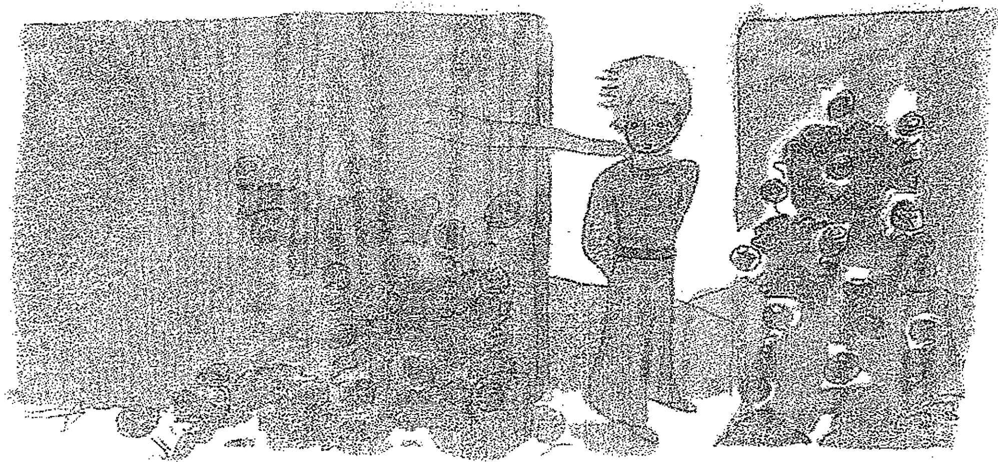
"NE TUHAF BİR GEZEGEN BURASI!" DİYE DÜŞÜNDÜ KÜÇÜK PRENS.

XX

Kumlar, kayalar ve karlar üzerinde uzun süren bir yolculuğun ardından Küçük Prens en sonunda bir yol keşfetti. Ne de olsa bütün yollar önünde sonunda insanların yaşadıkları yerlere çıkar.

"Günaydın," dedi Küçük Prens içinde güller açmış bir bahçeye.

"Günaydın," dedi güller.

Küçük Prens onlara dikkatlice baktı. Kendi çiçeğine çok benziyorlardı.

"Siz kimsiniz?" diye sordu güllere şaşkın bir hâlde.

"Bizler gülleriz."

"Ah!"

Ansızın bir hüzün kapladı içini. Çiçeği ona, şu koca evrende eşinin benzerinin bulunmadığını söylemişti. Oysa burada, tek bir bahçe içinde bütünüyle ona benzeyen beş bin tane gül vardı!

Küçük Prens kendi kendine söylendi:

"Çiçeğim burayı görse ne bozulurdu! Ona gülmeyeyim diye acıklı acıklı öksürmeye başlar, ölmek üzereymiş gibi davranırdı. Ben de onun üzerine titriyormuş gibi yapmak zorunda kalırdım, çünkü öyle yapmazsam onu aşağıladığımı düşünür ve kendisini gerçekten de ölüme terk ederdi."

Ve devam etti:

"Benzersiz bir çiçeğe sahibi olduğum için kendimi zengin sayıyordum. Oysa yalnızca sıradan bir güle sahipmişim. Sıradan bir gül ve boyları ancak dizlerime kadar gelen, biri belki de sonsuza dek sönmüş üç yanardağ... Tüm bunlar beni büyük bir prens yapmaz ki!"

Otların üzerine uzandı ve ağlamaya başladı.

XXI

İşte o anda ortaya bir tilki çıktı.

"Günaydın," dedi tilki.

"Günaydın," diye nazikçe yanıtladı Küçük Prens. Geriye dönmüş ama kimseyi görememişti.

"Buradayım," diye seslendi tilki. "Elma ağacının altındayım."

"Sen de kimsin? Çok sevimlisin."

"Ben bir tilkiyim."

"Benimle oynar mısın? Şu an o kadar üzgünüm ki..."

"Seninle oynayamam. Ben evcil bir hayvan değilim, evcilleştirilmedim."

"Ah, özür dilerim."

Ancak biraz düşündükten sonra sordu:

"'Evcilleştirmek' ne demek?"

"Sen Dünyalı değilsin anlaşılan," dedi tilki. "Burada ne arıyorsun?"

"İnsanları arıyorum," dedi Küçük Prens. "'Evcilleştirmek' ne demek?"

"İnsanlar..." dedi tilki. "Onların tüfekleri var ve av peşinde koşuyorlar. Hepimizi tedirgin ediyorlar. Ha, bir de tavuk yetiştiriyorlar. Tek uğraşları bu. Yoksa sen de mi tavuk peşindesin?"

"Hayır," dedi Küçük Prens. "Kendime arkadaş arıyorum. 'Evcilleştirmek' ne demek?"

"Çoktan unutulmuş bir şey," dedi tilki. "'Bağ kurmak' anlamına geliyor."

"Bağ kurmak mı?"

"Evet," dedi tilki. "Sen şu an benim için yüz bin küçük çocuktan herhangi birisin. Sana ihtiyacım yok. Ben de senin için yüz bin tilkiden herhangi birisiyim. Senin de bana

ihtiyacın yok. Ama eğer sen beni evcilleştirirsen, o zaman birbirimize ihtiyacımız olur. Sen şu koca dünyada benim için eşsiz olursun. Ben de senin için..."

"Anlamaya başlıyorum," dedi Küçük Prens. "Bir çiçek vardı... Sanırım o çiçek beni evcilleştirmiş..."

"Olabilir," dedi tilki. "Dünya'da neler olmuyor ki!"

"Ah, ama o Dünya'da değil," dedi Küçük Prens.

Tilki çok şaşırmışa benziyordu:

"Başka bir gezegende mi?"

"Evet."

"O gezegende de avcılar var mı?"

"Hayır."

"Öyle mi? Bak, bu ilginç işte! Ya tavuklar?"

"Hayır, onlar da yok."

"Hiçbir şey tam istediğin gibi olmuyor," diye iç çekti tilki.

Ancak hemen toparlanıp konuya döndü tilki:

"Buradaki yaşamım çok sıkıcı. Ben tavukları kovalıyorum, avcılar da beni. Bütün tavuklar birbirine benziyor ama bütün insanlar da birbirine benziyor. Dolayısıyla canım çok sıkılıyor. Eğer sen beni evcilleştirirsen, hayatıma bir güneş doğmuş olacak. Diğer bütün ayak seslerinden farklı bir ayak sesiyle tanışmış olacağım. Diğerlerini duyunca hemen toprağın altına kaçıyorum. Ama seninkiler, tıpkı bir melodi gibi beni toprağın altından dışarıya çağıracak. Ayrıca şurayı, buğday tarlalarını görüyor musun? Ben ekmek yemiyorum. Buğdayın bana hiçbir yararı yok. Bu yüzden bu tarlalar benim için hiçbir şey ifade etmez. Ne yazık ki öyle. Ama senin altın sarısı saçların var! Buğday da altın sarısı. Onlar artık bana seni hatırlatacak. Böylece buğdayların arasından esen rüzgârın sesini de seveceğim..."

Tilki uzun uzun Küçük Prens'e baktı.

"Lütfen... beni evcilleştir!"

"Çok isterdim," diye yanıt verdi Küçük Prens, "ancak fazla zamanım yok. Yeni dostlar edinmeli, yeni şeyleri tanımalıyım."

AMA SEN HERHANGİ BİR ANDA ÇIKIP GELİRSEN YÜREĞİM SAAT KAÇTA SENİN İÇİN ÇARPACAĞINI BİLEMEZ...

"Evcilleştirdiğin şeyleri tanıyabilirsin ancak," dedi tilki. "İnsanların hiçbir şeyi tanımaya zamanları yok. Her şeyi, dükkânlardan hazır olarak satın alıyorlar. Ve dostların satıldığı dükkânlar da olmadığından, insanların hiç dostları yok. Eğer dost istiyorsan, beni evcilleştir!"

"Peki ne yapmam gerekiyor bunun için?" diye sordu Küçük Prens.

"Çok sabırlı olman gerekiyor," diye yanıt verdi tilki. "İlk

olarak şöyle benden biraz uzağa, çimenlerin üstüne oturacaksın. Ben göz ucuyla sana bakacağım ve sen hiçbir şey söylemeyeceksin. Dil, bütün yanlış anlaşılmaların kaynağıdır. Böylece her gün biraz daha yakınıma oturacaksın."

Ertesi gün Küçük Prens yeniden oraya geldi.

"Her gün aynı saatte gelsen daha iyi olur," dedi tilki. "Örneğin öğleden sonra dörtte geleceksen, ben saat üçte mutlu olmaya başlarım. Saat ilerledikçe de içimdeki mutluluk artar. Dört oldu mu içim kıpır kıpır olur ve ufaktan meraklanırım; mutluluğun değerini anlamaya başlarım! Ama sen herhangi bir anda çıkıp gelirsen, yüreğim saat kaçta senin için çarpacağını bilemez... O yüzden insanın bazı gelenekleri olmalıdır."

"Gelenek nedir?" diye sordu Küçük Prens.

"Artık iyiden iyiye unutulmuş bir şey daha," dedi tilki. "Gelenek, bir günü diğer günlerden, bir saati diğer saatlerden farklı kılar. Örneğin, benim avcılarımın bazı gelenekleri vardır. Perşembe günleri köyün kızlarıyla dans ederler. Dolayısıyla perşembe günü, benim için harika bir gündür. Üzüm bağlarına kadar rahatça dolaşabilirim. Ancak avcılar dansa herhangi bir gün gidiyor olsalardı, bütün günler benim için birbirinin aynı olurdu ve hiç tatil yapamazdım."

Böylece Küçük Prens tilkiyi evcilleştirdi. Ayrılık zamanı gelip çattığında tilki mırıldandı:

"Ah, ağlayacağım galiba!"

"Hata sende," dedi Küçük Prens. "İşin bu noktaya gelmesini ben istemedim. Evcilleştirilmeyi isteyen sendin..."

"Haklısın," dedi tilki.

"Yine de ağlayacaksın, öyle mi?" dedi Küçük Prens.

"Evet, öyle..."

"O hâlde bu işten hiçbir kazancın olmadı!"

"Olmaz olur mu hiç?" dedi tilki. "Buğday tarlalarını hatırlasana..."

Sonra ekledi:

"Git ve güllere tekrar bak. Kendi gülünün eşsiz olduğunu anlayacaksın. Sonra vedalaşmak için buraya gel, sana bir sır hediye edeceğim."

Küçük Prens gülleri bir kez daha görmeye gitti.

"Siz benim gülüme hiç mi hiç benzemiyorsunuz, gözümde hiçbir kıymetiniz yok," dedi güllere. "Ne sizi evcilleştiren olmuş ne de siz kimseyi evcilleştirmişsiniz. Tilkim de başlangıçta sizin gibiydi. Başka yüz bin tilkiye benzeyen sıradan bir tilkiydi. Ama benim dostum oldu ve şimdi onun dünyada eşi benzeri yok."

Güller fena bozulmuşlardı.

"Güzelsiniz ama benim için hiçbir şey ifade etmiyorsunuz," diye devam etti konuşmaya. "Sizin için kimse kendini feda etmez. Kuşkusuz benim gülüm bana güzel; yoldan geçen birisi onun size benzediğini düşünebilir. Ama o tek başına hepinizden daha önemli; çünkü onu ben suladım,

çünkü onu fanusun altına ben koydum, çünkü onu paravanla rüzgârdan ben korudum, çünkü onun için –sonradan kelebek olan iki üç tanesi haricinde– tırtılları ben öldürdüm, çünkü onun yakınmalarını, böbürlenmelerini ve hatta kimi zaman da suskunluklarını dinleyen benim, çünkü o benim gülüm."

Bu sözlerin ardından Küçük Prens tilkinin yanına gitti.

"Hoşça kal," dedi tilkiye.

"Hoşça kal," dedi tilki. "İşte sana vereceğim sır. Aslında çok basit: Hakikati en iyi kalp gözüyle görebilir insan. Gözler asıl görülmesi gerekeni göremez."

"Gözler asıl görülmesi gerekeni göremez," diye tekrarladı Küçük Prens unutmamak için.

"Gülünü senin için bu kadar önemli kılan, ona harcadığın zaman," dedi tilki.

"Gülümü benim için bu kadar önemli kılan..." diye tekrarladı Küçük Prens unutmamak için.

"İnsanlar bu gerçeği unuttular," dedi tilki. "Ancak sen unutmamalısın. Evcilleştirdiğin şeyin sorumluluğunu daima taşımak zorundasın. Gülünden sen sorumlusun..."

"Gülümden ben sorumluyum..." diye tekrarladı Küçük Prens unutmamak için.

XXII

"Günaydın," dedi Küçük Prens.

"Günaydın," dedi demiryolu makasçısı.

"Burada ne yapıyorsunuz?"

"Yolcuları biner kişilik öbeklere ayırıyorum," dedi makasçı. "Onları taşıyan trenleri bazen sağa, bazen sola yönlendiriyorum."

O anda gök gürültüsü gibi gürleyerek geçen ışıl ışıl bir tren, makasçının kulübesini sarstı.

"Çok aceleleri var," dedi Küçük Prens. "Neyin peşindeler acaba?"

"Lokomotifin makinisti bile bilmez bunu," dedi makasçı.

O sırada ışıl ışıl ikinci bir tren gürleyerek bu kez ters yöne doğru gitti.

"Ne çabuk döndüler?" diye sordu Küçük Prens.

"Bunlar, onlar değil," dedi makasçı. "Bu, karşı yönden gelen tren."

"Bulundukları yerden hoşnut değiller mi?"

"Kimse bulunduğu yerden hoşnut değildir."

O sırada gök gürültüsü gibi gürleyerek üçüncü bir tren daha geçti.

"Bunlar daha önceki yolcuları mı takip ediyorlar?" diye sordu Küçük Prens.

"Hiç kimseyi takip etmiyorlar," dedi makasçı. "İçindekiler ya uyuyor ya da esniyorlardır şimdi. Yalnızca çocuklar burunlarını pencereye dayamışlardır."

"Yalnızca çocuklar ne aradıklarını biliyorlar," dedi Küçük Prens. "Bir bez bebekle saatler geçirebilirler; her şeyleri o bebektir sanki. Biri onu ellerinden almaya kalksa hemen ağlayıverirler..."

"Onların yerinde olmak vardı," dedi makasçı.

XXIII

"Günaydın," dedi Küçük Prens.

"Günaydın," dedi tüccar.

Susuzluk giderici haplar satıyordu. Haftada bir tane hap yutuyordunuz ve artık su içme gereği duymuyordunuz.

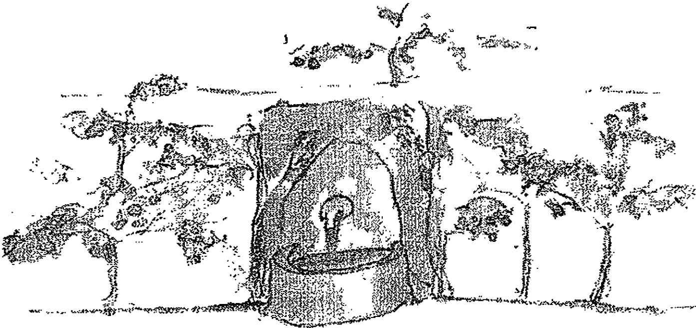
"Bunları neden satıyorsunuz?" diye sordu Küçük Prens.

"Çünkü inanılmaz zaman kazandırıyor," dedi tüccar. "Uzmanlar hesaplamışlar. Bu sayede haftada tam elli üç dakika tasarruf etmiş oluyorsun."

"Peki bu elli üç dakikayla ne yapılabilir?"

"Ne istersen..."

"Harcayacak elli üç dakikam olsaydı," dedi kendi kendine Küçük Prens, "ağır ağır bir çeşmeye doğru yürürdüm."

XXIV

Kazanın üzerinden sekiz gün geçmişti. Kalan suyumun son damlalarını içerken anlatmıştı tüccarın öyküsünü bana.

"Evet," dedim Küçük Prens'e, "anıların çok hoş ancak ben henüz uçağımı tamir edemedim ve içecek bir damla bile suyum kalmadı. Bir çeşmeye doğru ağır ağır yürüyebilseydim, ben de çok mutlu olurdum."

"Dostum tilki..." diye söze başladı Küçük Prens.

"Küçük dostum, konumuzun tilkiyle hiçbir alakası yok," diye kestim sözünü.

"Neden?"

"Çünkü susuzluktan öleceğim de ondan..."

Neden söz ettiğimi anlamıyordu.

"Ölmek üzere olsan bile, insanın bir dostunun olması güzel bir şeydir. Örneğin ben bir tilki ile dost olduğum için çok mutluyum."

"Tehlikenin farkında değil," dedim kendi kendime. "Ne

acıkıyor ne de susuyor. Birazcık güneş ışığı ona yetiyor..."

Ancak bana bakıp aklımdan geçenlere yanıt verdi:

"Ben de susadım... Hadi bir kuyu arayalım..."

Bezginlikle elimi salladım. Uçsuz bucaksız bir çölde rastgele bir kuyu aramak tam bir saçmalıktı. Yine de yürümeye koyulduk.

Saatlerce tek kelime etmeden yürürken hava karardı ve gökyüzünde yıldızlar parıldamaya başladı. Susuzluk nedeniyle biraz ateşim yükseldiğinden onları hayal meyal fark ediyordum. Birden Küçük Prens'in son sözlerini hatırladım.

"Demek sen de susadın, öyle mi?" diye sordum.

Ama soruma yanıt vermeyip, "Su, kalbe de iyi gelebilir..." demekle yetindi.

Bu yanıttan bir şey anlamamıştım ama sustum. Onu sorgulamamak gerektiğini biliyordum artık.

Yorulmuştu. Yere oturdu. Ben de yanına oturdum. Kısa bir sessizliğin ardından konuştu:

"Yıldızlar, gözlerden uzak bir çiçek sayesinde güzeller..."

"Doğru," diye yanıt verdim ve ay ışığının altında uzanan kum tepeciklerine baktım sessizce.

"Çöl güzel," diye ekledi Küçük Prens.

Haklıydı. Çölü her zaman sevmiştim. Bir kum tepesinin üzerine oturun. Hiçbir şey görmez, hiçbir şey duymazsınız. Yine de o sessizlikten yayılan bir ışık vardır...

"Çölü böylesine güzel yapan," dedi Küçük Prens, "bir yerinde bir kuyu gizliyor olmasıdır."

Kumların bu gizemli parıltısının nedenini birdenbire anlayınca şaşkına döndüm. Küçük bir çocukken çok eski bir evde oturuyorduk. O evin altında bir hazine olduğu söylentisi herkesin dilindeydi. Kuşkusuz hiç kimse onu nerede arayacağını bilmiyordu, belki de kimse aramamıştı bile. Ama o söylenti, eve büyülü bir hava katıyordu. Evim, kalbinin derinliklerinde bir sır saklıyordu.

"Evet," dedim Küçük Prens'e, "ev olsun, yıldızlar olsun, çöl olsun, hepsi güzelliğini görülmeyen bir şeye, içinde gizli o şeye borçlu."

"Tilkimle aynı fikirde olmana sevindim."

Küçük Prens uyurken onu kollarıma alıp yeniden yola koyuldum. Duygulanmıştım. Her an kırılabilecek bir hazine taşıyor gibiydim. O anda yeryüzünde ondan daha kırılgan bir şey olamazmış gibi geliyordu bana. Ay ışığının altında soluk alnına, yumulu göz kapaklarına, rüzgârda uçuşan saçlarına baktım ve kendi kendime "Bu yalnızca bir kabuk. Asıl önemli olan gözle görülemez," dedim.

Küçük Prens'in dudakları belli belirsiz bir gülümsemeyle aralanırken kendi kendime konuşmaya devam ettim: "Kollarımda uyuyan bu küçük varlığın beni en çok etkileyen yanı, onun bir çiçeğe olan bağlılığı. Gülün hayali, uyurken bile onu bir kandilin alevi gibi aydınlatıyor." Onun artık çok

daha kırılgan olduğunu hissediyordum. Kandillerin korunması gerekir. Yoksa hafif bir esinti bile onları söndürebilir...

Şafak sökerken sonunda bir kuyu buldum.

XXV

"İnsanlar," dedi Küçük Prens, "hızlı trenlere doluşuyorlar ama neyin peşinde olduklarını bilmiyorlar. Yalnızca telaş içinde koşuşturup duruyorlar."

Sonra ekledi:

"Oysa boşuna..."

Bulduğumuz kuyu, çöl kuyularına hiç benzemiyordu. Çöl kuyuları, kumda açılmış basit deliklerden ibarettir. Oysa bu kuyu, köy kuyularına benziyordu. Ancak çevrede köy filan yoktu, bir an rüya gördüğümü sandım.

"Çok tuhaf," dedim Küçük Prens'e. "Her şey hazır: makara, kova, ip..."

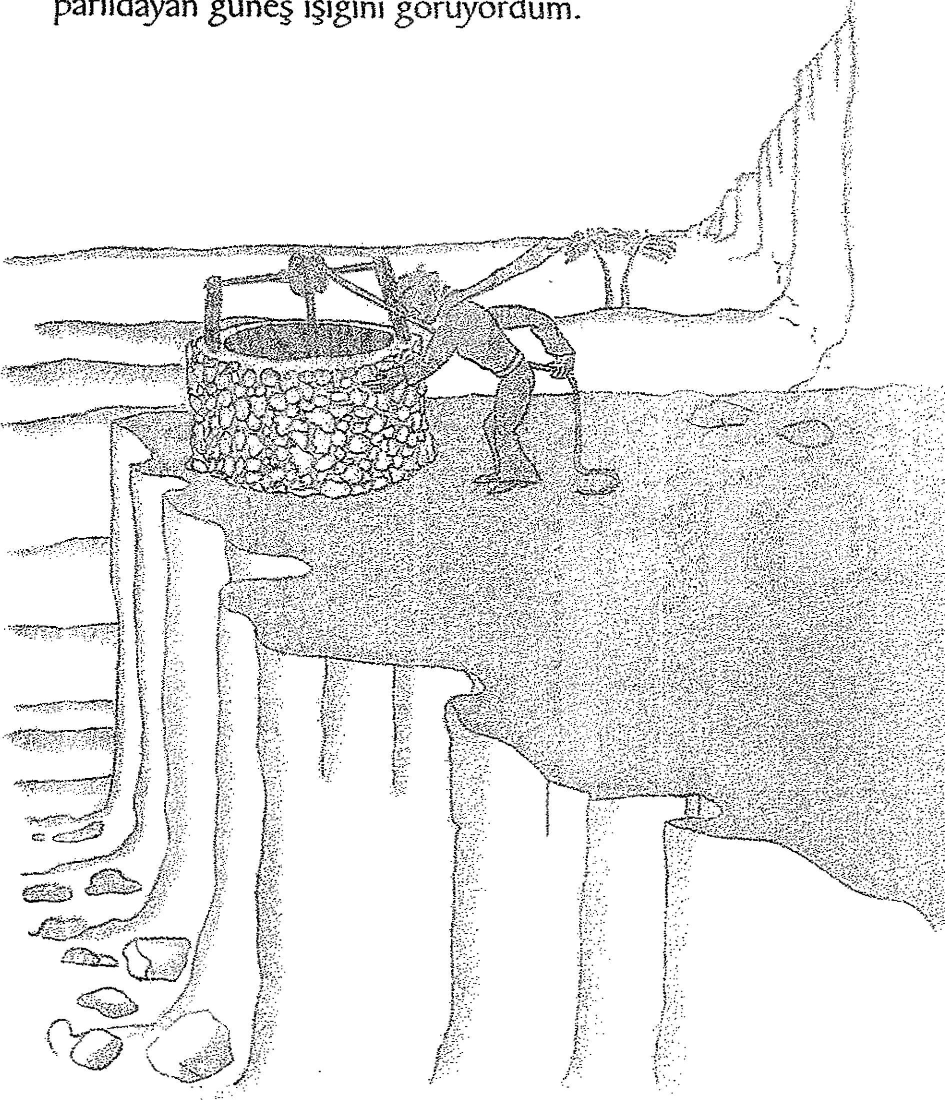
Gülümsedi. İpi tutarak makarayı döndürmeye başladı. Makara, uzun zamandır rüzgârın terk ettiği eski bir değirmen gibi inledi.

"Dinle bak," dedi Küçük Prens. "Kuyuyu uyandırdık, şarkı söylüyor."

Yorulmasını istemiyordum.

"İpi bana bırak," dedim. "Sana ağır gelir."

Kovayı ağır ağır kuyunun ağzına kadar çektim. Sonra kenar taşlarının üzerine güzelce yerleştirdim. Makaranın inleyen sesi kulaklarımda çınlarken, titreşen suyun üzerinde parıldayan güneş ışığını görüyordum.

"Bu su beni de susattı," dedi Küçük Prens. "Bana biraz su verir misin?"

Ne yapmak istediğini anlamıştım!

Kovayı dudaklarına götürdüm. Gözlerini kapatarak sudan içti. Tatlı bir şölendi bu. Beslenmeden çok farklı bir şeydi. Tatlılığı, aslında yıldızların altındaki yürüyüşten, makaranın şarkısından, kollarımın yorgunluğundan geliyordu. Güzel bir hediye gibi insanın içini ısıtıyordu. Küçük bir çocukken aldığım Noel hediyesinin ışıltısı da, Noel ağacının ışıklarından, gece duasının ezgisinden, gülümsemelerin sevecenliğinden gelirdi.

"Senin gezegenindeki insanlar," dedi Küçük Prens, "aynı bahçede beş bin tane gül yetiştiriyorlar... ama yine de aradıklarını bulamıyorlar."

"Bulamıyorlar," dedim...

"Oysa aradıklarını tek bir gülde ya da bir damla suda bulabilirler."

"Haklısın."

Küçük Prens ekledi:

"Ama gözler asıl görülmesi gerekeni göremez. Kalp gözüyle bakmalı insan."

Suyumu içmiştim. Rahat nefes alıyordum artık. Gün doğarken kumlar bal rengine bürünür. Bu bal rengi beni mutlu ediyordu. Öyleyse içimdeki bu hüzün de neyin nesiydi?

Küçük Prens yeniden yanıma otururken usulca konuştu:

"Sözünü tutman gerekiyor!"

"Ne sözü?"

"Koyunum için bir ağızlık... Biliyorsun, ben o çiçekten sorumluyum!"

Cebimden resimlerin taslaklarını çıkardım. Küçük Prens onları fark edip güldü:

"Senin baobaplar, biraz lahanayı andırıyor..."

"Yaa!"

Hâlbuki ben baobaplarımla övünüp duruyordum.

"Şey... tilkinin kulakları da... biraz boynuz gibi olmuş... üstelik çok da uzunlar."

Bir kez daha güldü.

"Haksızlık ediyorsun, küçük dostum, ben boa yılanının içten ve dıştan görünüşleri dışında resim çizmeyi bilmiyorum ki."

"Ah, boş ver," dedi. "Çocuklar anlar nasıl olsa."

Bunun üzerine bir ağızlık çizdim. Resmi ona verirken içim titriyordu:

"Bilmediğim planların var sanırım..."

Bana yanıt vermedi. Sonra, "Biliyor musun," dedi, "yarın Dünya'ya inişimin yıl dönümü."

Biraz sessizliğin ardından ekledi:

"Tam buralarda bir yere inmiştim..."

Sonra yüzü kızardı.

İçimi nedensiz bir hüzün kapladı yine. Ancak o anda

aklıma bir şey takıldı:

"O zaman sekiz gün önce seninle karşılaştığımız o sabah, en yakın yerleşim yerinden bin mil uzakta yapayalnız dolaşıyor olman bir tesadüf değildi! İndiğin yere dönüyordun!"

Küçük Prens'in yüzü biraz daha kızardı.

Tereddütlü bir biçimde sordum:

"Belki de şu yıl dönümü için, ha?"

Küçük Prens'in yüzü daha da kızardı. Sorulara hiçbir zaman yanıt vermiyordu ancak insanın yüzünün kızarması da "evet" anlamına gelmez miydi?

"Ah," diye başladım, "korkarım ki..."

Ancak sözümü kesti:

"Şimdi çalışman gerekiyor. Aracını tamir etmek zorundasın. Ben seni burada bekleyeceğim. Yarın akşam buraya gel."

Kaygılarım dinmemişti. Tilkiyi hatırladım. Evcilleştirilmeyi kabul ettiğinizde, biraz ağlama riskini de göze almış oluyorsunuz...

XXVI

Kuyunun yanında eski bir taş duvarın yıkıntısı vardı. Ertesi akşam işimi bitirip döndüğümde, Küçük Prens'imin bu duvarın üzerinde oturup ayaklarını salladığını gördüm. Bir yandan da konuşuyordu.

"Hatırlamıyor musun?" diyordu. "Tam burası değildi."

Başka birisi ona yanıt vermiş olmalı ki Küçük Prens, "Evet, evet, bugün, ama yer tam olarak burası değil..." diye karşılık verdi.

Duvara doğru yürümeye devam ettim. Onunla konuşanı ne duyabiliyor ne de görebiliyordum. Ancak Küçük Prens ona bir kez daha yanıt verdi:

"Tamam. Kumda ayak izlerimin başladığı yeri göreceksin. Tam orada bekle beni. Bu gece geleceğim."

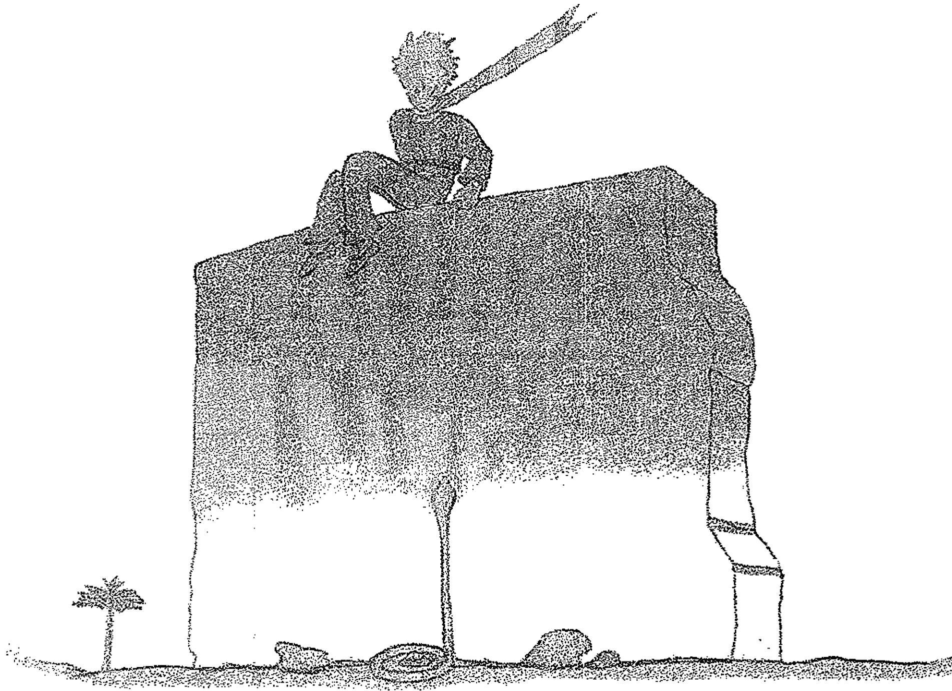
Duvara yirmi metre kalmıştı ama hâlâ kimseyi göremiyordum.

Bir sessizlikten sonra Küçük Prens bir kez daha konuştu:

"Zehrin güçlü mü? Bana uzun süre acı çektirmeyeceğinden eminsin, değil mi?"

Olduğum yerde kalakaldım, kalbim sıkışmaya başlamıştı; hâlâ anlayamıyordum.

"Hadi git şimdi," dedi Küçük Prens... "Aşağıya inmek istiyorum!"

Bakışlarımı duvarın dibine çevirmemle yerimden sıçramam bir oldu. Orada, Küçük Prens'in tam karşısında, insanı otuz saniyede öldürebilecek sarı yılanlardan birisi duruyordu. Tabancamı çıkarmak için elimi cebime atarken ileriye doğru bir adım attım. Ancak çıkardığım gürültüyü duyan

yılan, suyu kesilmiş bir fıskiye gibi kendini kumlara bıraktı ve hafiften madeni bir ses çıkararak taşların arasında gözden kayboldu usulca.

Küçük dostumu kollarıma almak için tam zamanında duvara ulaşmıştım; yüzü bembeyaz kesilmişti.

"Neler oluyor? Şimdi de yılanlarla mı konuşuyorsun?"

Boynundan hiç çıkarmadığı sarı atkısını gevşettim. Şakaklarını ıslatıp ona su içirdim. Bir şeyler sormaya cesaret edemiyordum. Ciddi bir ifadeyle yüzüme baktı, sonra kollarını boynuma doladı. Vurulmuş, ölmekte olan minik bir kuşun kalbi gibi çarpıyordu kalbi.

"Aracındaki sorunu gidermene sevindim. Artık evine dönebilirsin."

"Sen nereden biliyorsun?"

Ben de zaten hiç beklemediğim hâlde motoru tamir etmeyi başardığımı haber vermek için buraya gelmiştim!

Soruma karşılık vermeden, "Ben de bugün evime dönüyorum," dedi.

Sonra hüzünlendi:

"Ama benimki çok daha uzak... çok daha zor..."

Olağandışı bir şeylerin döndüğünü hissediyordum. Onu küçücük bir çocuk gibi kollarımın arasında sıkıyordum. Sanki o bir uçuruma doğru sürükleniyordu ve bunu engellemek için benim yapabileceğim hiçbir şey yoktu.

Bakışları ciddileşmiş, çok uzaklara dalıp gitmişti:

"Koyunun bende. Sandığını da aldım. Ayrıca ağızlığı da var..."

Hüzünlü bir biçimde gülümsedi.

Uzunca bir süre bekledim. Yavaş yavaş kendine geldiğini hissediyordum.

"Küçük dostum, sen korkuyorsun..."

Elbette korkuyordu! Ancak usulca gülümsedi:

"Bu akşam daha da fazla korkacağım..."

O çaresizlik duygusu bir kez daha içimi ürpertti. Onun gülüşünü bir daha asla duyamayacak olma düşüncesine katlanamayacağımı anlamıştım. Bu gülüş, çölün ortasında bir pınar gibiydi benim için.

"Küçük dostum, gülüşünü bir daha duymak istiyorum..."

Bana yanıt vermedi. Onun yerine, "Bu gece, tam bir yıl oluyor. Yıldızım, geçen yıl Dünya'ya indiğim noktanın tam üstünde olacak," dedi.

"Küçük dostum, şu yılanın, şu buluşmanın ve şu yıldız hikâyesinin kötü bir düş olduğunu söyle bana hadi..."

Soruma yine yanıt vermedi.

"Asıl önemli olan, göze görünmeyendir..."

"Elbette..."

"Çiçek için de bu böyledir. Bir yıldızda yaşayan bir çiçeği seviyorsan, geceleyin gökyüzüne bakmak güzeldir. Bütün yıldızlar çiçek açar."

"Elbette..."

"Su için de bu böyledir. Bana içirdiğin su, makara ve ipin ritmiyle birleşince bir müzik gibi geldi... Hatırlasana, ne güzeldi!"

"Kesinlikle..."

"Geceleyin gökyüzüne bakınca yıldızları göreceksin. Benimki o kadar küçük ki sana nerede olduğunu göstermem imkânsız. Ama böylesi daha iyi. Böylece yıldızım, senin için diğer yıldızlardan herhangi birisi olacak. O zaman da bütün yıldızlara bakmak seni mutlu edecek... Hepsi dostun olacak. Şimdi sana bir hediyem var."

Ve güldü.

"Ah küçük dostum, küçük dostum, senin bu gülüşünü duymak öyle güzel ki."

"Benim hediyem de bu işte... Tıpkı su gibi..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Herkesin bir yıldızı var ama hepsi birbirinden farklı... Yıldızlar, yolcular için bir kılavuz; bilginler için araştırılması gereken bir mesele; bazıları içinse gökyüzündeki küçük ışık kaynağıdır sadece. Şu benim iş adamına göre de altından başka bir şey değildir. Oysa bütün yıldızlar sessizdir. Ama senin yıldızların kimseninkilere benzemeyecek..."

"Ne demek istiyorsun?"

"Geceleyin gökyüzüne baktığında, sırf onlardan birinde ben varım ve gülüyorum diye, bütün yıldızlar gülüyor gibi gelecek sana. Yalnızca senin gülmeyi bilen yıldızların ola-

cak!"

Bir kez daha güldü.

"Acın hafiflediğinde: ki acılar her zaman hafifler, beni tanımış olduğuna sevineceksin. Her zaman benim dostum olarak kalacaksın. Sen de benimle birlikte gülmek isteyeceksin. Bazen pencereni açacak ve mutluluk içinde güleceksin. Senin gökyüzüne bakıp güldüğünü gören dostların çok şaşıracaklar. Onlara şöyle diyeceksin: 'Evet, bu yıldızlar beni hep güldürür!' Senin delirdiğini düşünecekler. Sana kötü bir oyun oynamış olacağım."

Sonra yeniden güldü.

"Sanki sana yıldızlar yerine, gülmeyi bilen bir sürü küçük çan vermişim gibi..."

Bir kez daha güldü. Sonra yeniden ciddileşti:

"Bu gece... biliyorsun... gelme..."

"Seni bırakmayacağım."

"Acı çekiyormuş gibi görüneceğim... Ölüyormuşum gibi olacak biraz. Onun gibi bir şey işte. Görme, daha iyi. Zaten değmez."

"Seni bırakmayacağım."

Kaygılanmıştı.

"Biraz da yılan yüzünden diyorum bunları. Seni de sokması gerekmiyor. Yılanlar hain olurlar. Sırf eğlence olsun diye sokabilir seni bu yılan..."

"Seni bırakmayacağım."

Birden rahatladı.

"Neyse ki bir kez soktular mı ikinciye zehirleri kalmıyor yılanların."

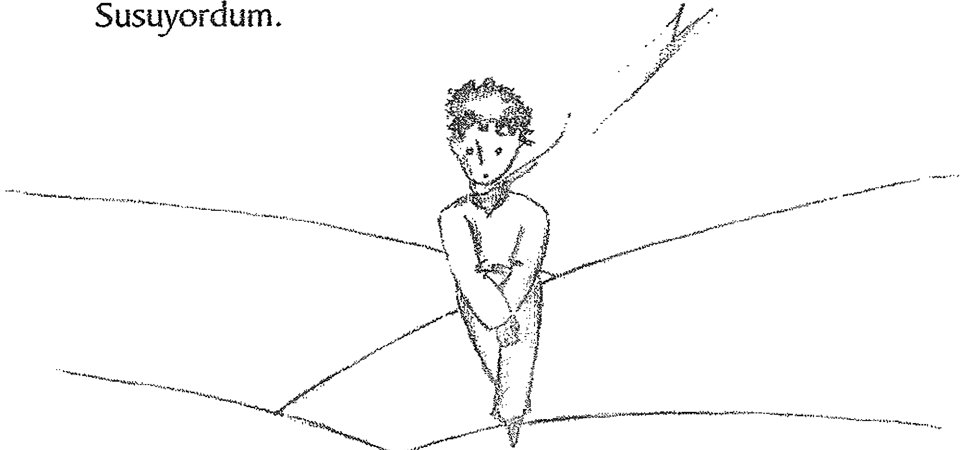
O gece Küçük Prens'in yola çıktığını fark etmedim. Çıt çıkarmadan kaçmıştı. Ona yetişmeyi başardığımda kararlı adımlarla hızlı hızlı yürüyordu.

"Ah, demek geldin!" diye mırıldandı yalnızca.

Sonra elimden tuttu. Ancak hâlâ kaygılıydı.

"Keşke gelmeseydin... Acı çekeceksin. Ölmüş gibi görüneceğim ancak gerçekte öyle bir şey olmayacak..."

Susuyordum.

"Anlamalısın. Yol çok uzun. Bedenimi oraya kadar taşıyamam. Bu çok zor."

Susuyordum.

"Terk edilmiş eski bir deniz kabuğu gibi olacak bedenim. Eski deniz kabuklarına üzülmez ki insan."

Susuyordum.

Cesareti biraz kırılmıştı. Son bir kez daha denedi:

"Her şey güzel olacak, inan bana. Ben de yıldızlara bakacağım. Hepsi, makarası paslı birer kuyu olacak benim için. Bütün yıldızlar su verecekler bana."

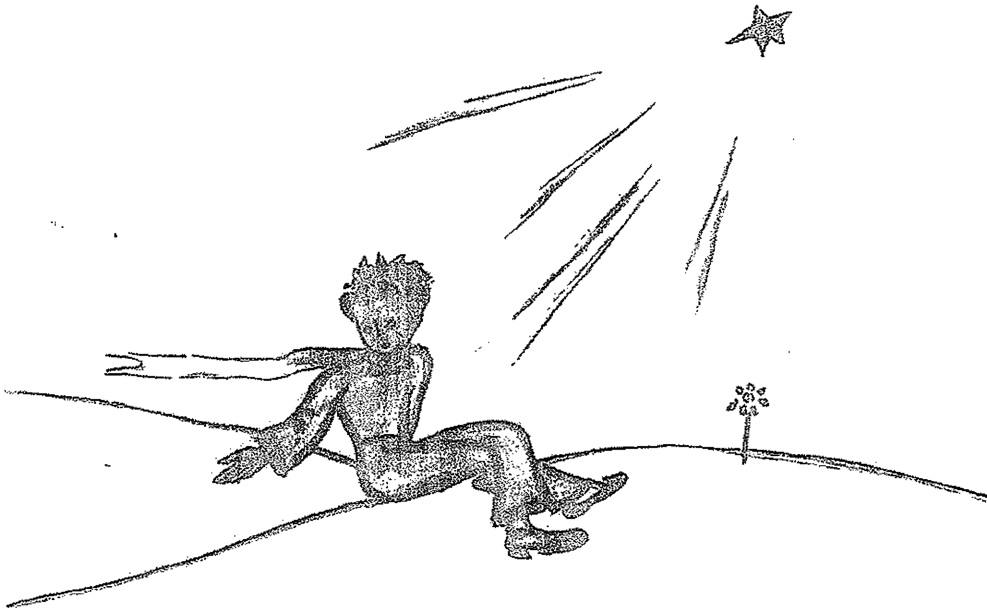
Susmaya devam ettim.

"Çok eğlenceli olacak, gör bak! Senin beş yüz milyon tane küçük çanın, benimse beş yüz milyon tane çeşmem olacak..."

Sonra o da sustu, çünkü ağlıyordu...

"İşte burası. Bırak da gideyim."

Korkuyordu, yere çöktü.

Sonra yine konuştu:

"Biliyorsun... çiçeğim... ondan ben sorumluyum! Öyle güçsüz, öyle saf ki! Tehlikelere karşı kendisini koruması için dört dikeninden başka hiçbir şeyi yok..."

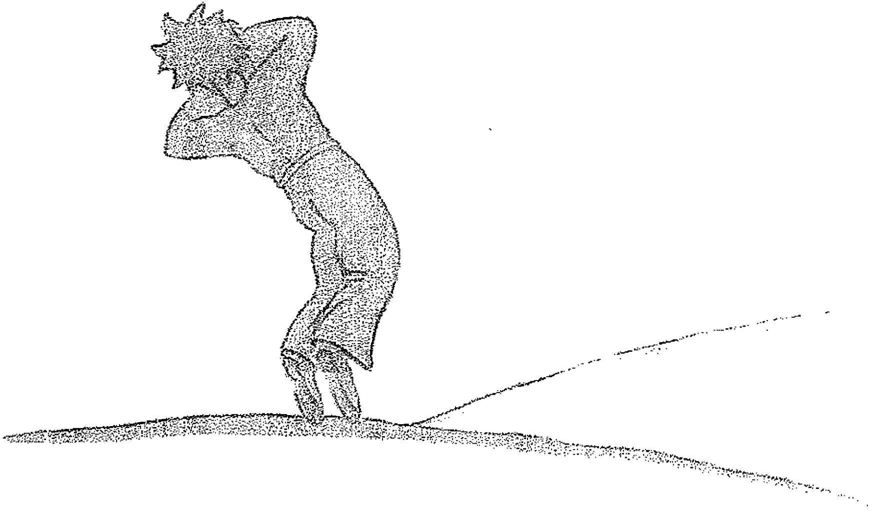
Daha fazla ayakta duracak gücüm yoktu, ben de yere çöktüm.

"İşte... Hepsi bu..."

Bir an tereddüt ettikten sonra ayağa kalktı. İleriye doğru bir adım attı. Bense yerimden kımıldayamıyordum.

O an ayak bileğinin yanında sarı bir parıltı gördüm. Hareketsiz kaldı. Bağırmadı. Bir ağaç gibi usulca yere yığıldı. Her taraf kumdu, en ufak bir ses bile çıkmadı.

XXVII

Altı yıl geçti aradan. Bu hikâyeyi hiç kimseye anlatmadım. Döndüğümde arkadaşlarım beni yeniden canlı olarak gördüklerine sevinmişlerdi. Bense çok üzgündüm ancak onlara "yorgun" olduğumu söyledim.

Şimdi üzüntüm biraz hafifledi. Ama... tam anlamıyla değil elbette. Ancak onun gezegenine döndüğünü biliyorum, çünkü o sabah gün doğarken bedeni düştüğü yerde yoktu. Zaten öyle ağır bir beden de değildi... Şimdi geceleri yıldızları dinlemeyi çok seviyorum. Beş yüz milyon tane küçük çan çalıyor sanki...

Gelin görün ki olmayacak bir şey yapmışım. Küçük Prens'e koyunu için çizdiğim ağızlığın deri kayışını çizmeyi unutmuşum! Ağızlığı koyuna asla takamayacak. Dolayısıyla sık sık merak ediyorum: "Acaba gezegeninde neler oldu? Belki de koyun çiçeği yemiştir..."

Bazen kendi kendime şöyle diyorum: "Elbette yememiş-

tir! Küçük Prens her gece çiçeğinin üzerine fanusu kapatıyor ve koyununa da göz kulak oluyordur..." O zaman mutlu oluyorum. Bütün yıldızlar tatlı tatlı gülümsüyor.

Bazen de şöyle diyorum: "Ya bir anlık dalgınlığına geldiyse? Ya bir akşam fanusu kapatmayı unuttuysa ya da koyun gecenin bir yarısı sessizce kaçıverdiyse?..." O zaman küçük çanlar ağlamaya başlıyor.

Bu büyük bir gizem. Evrenin bilmediğimiz bir köşesinde, tanımadığımız bir koyunun bir gülü yemesi ya da yememesi, benim için olduğu kadar Küçük Prens'i seven sizler için de çok şeyi değiştirir.

Gökyüzüne bakın ve kendi kendinize sorun: Koyun gülü yedi mi, yemedi mi? Ve bakın her şey nasıl da değişecek...

Ve hiçbir yetişkin bunun ne kadar önemli olduğunu asla anlayamayacak!

Bu, benim için dünyanın en güzel ve en hüzünlü manzarası. Önceki sayfadaki manzaranın aynısı ancak size daha iyi gösterebilmek için onu bir kez daha çizdim. Burası, Küçük Prens'in yeryüzünde ilk göründüğü ve sonra da kaybolduğu yer.

Eğer bir gün yolunuz Afrika'ya, bu çöle düşerse burayı tanıdığınızdan emin olabilmek için bu manzaraya iyice bakın. Geçerken uğradıysanız da lütfen acele etmeyin. O yıldızın tam altında biraz bekleyin! Eğer o anda bir çocuk size doğru gelirse, gülüyorsa, altın sarısı saçları varsa ve sorulan sorulara yanıt vermiyorsa, onun kim olduğunu hemen anlayacaksınız. O zaman n'olur daha fazla üzülmeme izin vermeyin: Onun geri döndüğünü hemen yazın bana...